

XXV ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ВТОРА РЕДОВНА СЕСИЯ

Стенографски дневникъ

НА

22. заседание

Четвъртъкъ, 5 декемврий 1940 г.

(Открито въ 16 ч. 20 м.)

Председателствувалъ подпредседателътъ Никола Захариевъ. Секретари: Александър Загоровъ и Ангелъ Вълчевъ.

СЪДЪРЖАНИЕ:

	Стр.		Стр.
Съобщения:		априль 1940 г. и за разрешаване износа на	
Отпуски	469	6.500 кгр. стара медь (Приемане)	469
Предложение	469	Законопроектъ за опростотворение на прѣжитѣ да-	
Законопроекти	469	нѣщи. Първо четене — продължение разисква-	
Законодателно предложение	469	нията)	470
По дневния редъ:		Говорили: А. Радоловъ	479
Тронно слово. Избиране представители по области		Дѣлчо Тодоровъ	473
къмъ делегацията по поднасяне отговора на		Тодоръ Поляковъ	475
тронното слово	473	Петъръ Марковъ	478
Предложение за възвръщане на депозираниятъ въ		Лазаръ Поповъ	480
митнически суми срещу амбалажниятъ тенекии, съ		Димитъръ Андреевъ	483
които е изнесено сирене отъ страната преди 19		Дневенъ редъ за следващото заседание	485

Председателствувашъ Никола Захариевъ: (Звъни) Има нужния брой народни представители. Откривамъ заседанието.

(Отсъствуватъ народните представители: Атанасъ Ганчевъ, Борисъ Мончезъ, Георги Кендеровъ, Данаилъ Жечевъ, Коста Божиловъ, Петъръ Грънчаровъ, Светославъ Славовъ, Стефанъ Керкенецовъ, Стефанъ Стателовъ и Тотю Новаковъ)

Има да направя следните съобщения.

Председателството е разрешило отпущъ на следните г-да народни представители:

Георги Тодорозъ — 1 день;
Гето Кръстевъ — 1 день;
Светославъ Славовъ — 2 дена;
Коста Божиловъ — 2 дена;
Петъръ Грънчаровъ — 4 дни;
Стефанъ Керкенецовъ — 4 дни и
Киро Арнаудовъ — 5 дни.

Постѣпили сѣ отъ Министерството на финансите:

Предложение за одобрение даденото на Министерството на войната разрешение съ XIII-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 29 февруарий 1940 г., протоколъ № 34, за набавяне интендантско имущество въ размѣръ на 145.000.000 л.

Законопроектъ за сключване заемъ при Българската народна банка отъ Потасителната каса при Главната дирекция на държавните и на гарантираните отъ държавата дългове, въ размѣръ на 100.000.000 л.

Отъ народните представители: Н. Андреевъ, Б. Кисовъ, Крумъ Митакозъ, Д. Тодоровъ, М. Сакарски, Ал. Симовъ, Д. Марчевъ и Георги Шишковъ законопроектъ за правата на кавалеритѣ на „Ордена за храбростъ“ и знака му.

Това предложение и тия законопроекти ще се раздадатъ на г-да народните представители.

Минаваме къмъ точка първа отъ дневния редъ:

Одобрение проекторешението за възвръщане на депозираниятъ въ митнически суми срещу амбалажниятъ тенекии, съ които е изнесено сирене отъ страната преди 19 априль 1940 г., и за разрешаване износа на 6.500 кгр. стара медь.

Моля г-на докладчика да го докладва.

Докладчикъ Димитъръ Андреевъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ проекторешението за възвръщането на депозираниятъ въ митнически суми срещу амбалажниятъ тенекии, съ които е изнесено сирене отъ страната преди 19 априль 1940 г., и за разрешаване износа на 6.500 кгр. стара медь.

Г-да народни представители! I. Съ указъ № 67 отъ 11 априль 1940 г., публикуванъ въ „Държавенъ вестникъ“, брой 90, отъ 19 априль с. г., е постановено, че се разрешава износътъ на тенекиитѣ отъ желѣзна ламарина, амбалажъ на сиренето, което се изнася отъ страната за чужбина.

Преди това положение, обаче, много такива тенекии съ сирене сѣ изнесени отъ страната отъ нѣкои износители, за които тенекии въ митнически суми депозирани като гаранция, че тѣ ще бѣдатъ възврънати въ България.

Явно е, прочее, че лицата, които сѣ изнесли сирене преди датата 19 априль с. г., сѣ по-зле трегирани отъ онѣзи, които сѣ изнесли сирене следъ тази дата.

Това като съобщава, съ писмото си № 4023, отъ 21 ноемврий т. г., Дирекцията на външната търговия моли да се направятъ постѣпки за възвръщане на оставенитѣ депозити за онѣзи тенекии, които сѣ изнесени съ сирене преди датата на казания указъ — 19 априль 1940 г.

II. Съ писмо № 3506, отъ 23 ноемврий 1940 г., Дирекцията на външната търговия моли да се направи необходимото, за да се разреши на Главната дирекция на желѣзницитѣ и пристанищата да изнесе за чужбина 6.500 кгр. стара медь срещу вносъ на 10 медни решетки.

За този износъ сѣ дали съгласието си комисията по отпадецитѣ и комисията по външната търговия.

Горното като излагамъ, моля ви, г-да народни представители, да разгледате и, ако одобрите, да приемете представеното ви за целта решение.

Гр. София, декемврий 1940 г.

Министъръ на финансите: Д. Божиловъ

ПРОЕКТОРЕШЕНИЕ

за възвръщане на депозираният в митнически суми срещу амбалажните тенекии, с които е изнесено сирене от страната преди 19 април 1940 г., и за разрешаване износа на 6.500 кгр. стара медь.

Одобрява се следното:

1. Да се върнат незаписаните на държавен приход суми, депозирани в митнически суми срещу амбалажните тенекии, с които е изнесено сирене от страната преди 19 април 1940 г. и

2. Да се разреши на Главната дирекция на железниците и пристанищата да изнесе за чужбина 6.500 кгр. стара медь, срещу внос на 10 медни решетки.

Председателстващ Никола Захариев: Които г-да народни представители одобряват проекторешението, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме към точка втора от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за опростотворение на прѣжитѣ данѣци — продължение разискванията.

Има думата народният представител г-н Александър Радолов.

Александър Радолов: (От трибуната) Г-да народни представители! И аз ще повтора казаните от преждеговорившите думи, че инициативата на г-на министра на финансите да направи сливане на някои от прѣжитѣ данѣци в единъ, е една от най-добрите и похвални инициативи. Желателно би било по-често да бъдем сезирани с подобни инициативи, защото с тоза ще се допринесе твърде много не само за издигане престижа на Народното събрание, но и за по-голямото спокойствие на нашия данѣкоплатецъ, и, от друга страна, и за създаването на едно по-добро положение в нашата държава.

Г-да народни представители! Ако в миналото ние сме бивали сезирани на много пъти с законопроекти за опроставане на дължими данѣци от някои данѣкоплатци, това ще трѣбва да го отладем не само на тях, а и на нашата лоша данѣчна система, която до такава степен е обѣркана, че даже и самите данѣчни власти, бирници и др. не могат да я разберат. Мнозина от данѣкоплатците пропускат срокозе и биват глобявани. Говорившите преди мене двама души вчера изтъкнаха между другото, че има не десетки, а стотици данѣци и облози, сроковете за плащането на които ще трѣбва да се знаят от данѣкоплатеца, за да може да ги спазва. И ако данѣкоплатецът не ги знае, в много случаи той ще трѣбва да бѣде подканен. Ако бирниците сж невзискателни, стават натрупвания на данѣците и данѣкоплатецът забатачва, дохожда в едно затруднение и впоследствие и да се мъчи, не лесно ще може да излѣзе от това затруднение. В някои случаи това затруднение се е създавало и благодарение недобросъвестността на много от данѣчните чиновници, били тѣ секретар-бирниците в селските общини, били тѣ данѣчните агенти в градовете. Гледайки да забатачи нѣкой данѣкоплатецъ, тѣ си правят сѣтката не само да получат известно възнаграждение от глобитѣ, които се налагат, но, ако може, да вземат нѣщо и от самия данѣкоплатецъ. Безспорно е, че данѣкоплатецът, като изпадне в такава затруднение, мъчно може, както казахъ, да излѣзе от него.

Позволете ми да се позова само на нѣколко примѣра, за да докажа, че има подобни нѣща. Тукъ, в София, кѣдето би трѣбвало да имаме най-добрите данѣчни власти, най-добрата отчетност, се случват работи необясними. Азъ познавамъ една дама, която, следъ като мъжътъ ѝ умрѣ и не бѣха се минали 20 дни, тя бѣше уведомена от тукашното данѣчно управление да изплати една сума от 12.500 л. Врѣчва ѝ се червеният листъ: до три дни ако не плати, ще дойдат да секвестиратъ. За щастие, покойниятъ ѝ мъжъ, единъ висшъ чиновникъ, си държалъ документитѣ за платенитѣ данѣци. Тя отива съ всички квитанции и книга, които намѣрила, и зъ края на краищата трѣбвало е данѣчните власти да признаятъ, че станала грѣшка!

Азъ познавамъ и единъ министъръ, който, следъ като става министъръ, иска да плати всичкитѣ си данѣци и ги изплаща, тъй както тѣ му сж представени от данѣчното управление. Не се минаватъ, обаче, и три дни, наново се явява представителъ на данѣчната власт и му стобшвава: „Ние, казва, сме недогледали. Намѣрихме, че трѣбба да платите още една сума от 7.500 л.“ Министърътъ се за-

пѣва и казва: „Кажете ми отъ какво имамъ да дължа тая сума?“ — „Но, г-не министре, платете, за да не попаднете подъ глоба.“ — „Не, казва той, най-напредъ ще ми кажете за какво имамъ да дължа и тогава ще платя сумата.“ Отива си данѣчниятъ чиновникъ и следъ това не се връща вече.

Имамъ редица други подобни случаи на забѣрканостъ. Тая забѣрканостъ, която, както казахъ, констатирахъ и говорившите преди мене, се дължи, преди всичко, на многото данѣци, които асѣки български гражданинъ трѣбва да плаща. Ето защо, за да има правилна отчетностъ, ще трѣбва да има една добра прецедентностъ в данѣците и плащанията.

Законопроектътъ, който ни представлява днесъ г-нъ министърътъ на финансите, е една наченка в туй направление. Тоя законопроектъ ще трѣбва да се последва отъ редица други такива, за да се опростотвори нашата данѣчна система. И азъ ви увѣрявамъ, че тогава ще имаме много по-малко неизправни данѣкоплатци и много по-добро българско гражданство, което сж довърне ще гледа не само на чиновниците, но и на държавата.

Сега ще направя нѣколко бележки върху законопроекта. Сливатъ се нѣколко отъ досега съществуващите данѣци — железнопътниятъ данѣкъ, пътниятъ данѣкъ, еднодневното облагане и др.

Съ законопроекта се заличава законътъ за пътната повинностъ, премахва се принципътъ за използване труда на българския гражданинъ за направя на пътищата и се замѣнява съ едно облагане. Г-да народни представители! Съ това азъ не мога по никой начинъ да се съглася. Азъ смѣтамъ, че не може и не бива съ такава лекота да се премахватъ у насъ закони отъ органическо естество, какъвто е законътъ за пътната повинностъ. Той не е случаенъ, той не е отъ вчера, той не е отъ оня денъ, той не е отъ година или петъ, той е отъ създаването на българската държава. Азъ не зная дали нѣкой отъ васъ е запомнилъ нашата държава безъ законъ за пътната повинностъ. Защо е създаденъ навремето тоя законъ? Дали тогава, навремето още, не сж смѣтали, че би могло българскиятъ данѣкоплатецъ да бѣде обложенъ по нѣкакъвъ си начинъ и така да се правятъ неговитѣ пътища? Не. Искало се е да се използва трудътъ на гражданина, на селянина, въобще на всички, за да могатъ да се създадатъ пътища, за да може една частъ отъ данѣчното бреме — защото винаги данѣцитѣ се чувствуватъ като бреме — да бѣде замѣнена съ трудъ и съ тоя трудъ да се достигнатъ ония резултати, които иначе би трѣбвало да се достигнатъ съ пари. Голѣмата частъ отъ нашитѣ пътища, които виждаме днесъ, е изградена съ труда на нашия повиничаръ.

Но някои казватъ: пътната повинностъ не даде онѣзи резултати, които се очакваха отъ нея. Вѣрно е, че не ги даде, но не защото нѣма добра воля за работа у нашия повиничаръ, у нашия селянинъ — у него има добра воля — но защото тия, които сж направлявали неговата работа, в повечето случаи сж я направлявали по такъвъ начинъ, че сж го заставяли волеу-неволеу да се отказва да работи. Бѣше време, когато нашиятъ повиничаръ се прашаше да работи на 10, на 15, на 20 километра далечъ отъ мѣстожителството му. Това бѣше в миналото. И когато той отиде съ колата си, или отиде лично случи се лошо време. Или работи на мѣсто, съ което нѣма нищо общо. И като не му се признае тая работа, защото имало нѣщо недовършено, защото се случило лошо време или друго нѣщо, той се отказва да работи, тъй като — казва той — и втория пътъ като отида ще стане същото нѣщо.

Напоследъкъ, за да се премахне тая аномалия, за да се създаде по-голямъ интересъ у нашия повиничаръ, той бѣше оставенъ да работи пътищата, които сж въ състояние съ неговото мѣстожителство, за да може да бѣде ползень, преди всичко, на себе си. Но какво ставаше тогава? Не само че на него не се даваше единъ добре проученъ обектъ за работа и не се организираше правилно самата работа, но въ много случаи се правѣха опущения при отмѣтките. Като се правятъ списъцитѣ на тия, които сж работили, както знаете, прави се само една отмѣтка, безъ да се дава какъвто и да било квитанция, и така се означаваше кой повиничаръ е отработилъ пътната си повинностъ. И затова има твърде много случаи, когато на хора, които сж отработили веднажъ пътната си повинностъ за нѣкоя година, като отидатъ впоследствие да плащатъ данѣци, имъ се казва: „Вие трѣбва да платите пътната си повинностъ за едикой-си година.“ — „Но азъ отработихъ пътната си повинностъ за нея година.“ —

„Тукъ не е отмиѣтнато“. — И започва човѣкътъ да доказва, че е отработилъ пѣтната си повинностъ за нея година. И действително човѣкътъ е работилъ, но пикъорътъ, кантонерътъ или който е ръководилъ работата, не го е отмиѣтналъ въ списъцитѣ и затова той е принуденъ да плаща пѣтната си повинностъ втори пѣтъ. Това не сѣ единични случаи, това е било система въ много селища и затова има мнозина, които сѣ се отказали да отработватъ трудовата си повинностъ.

Но най-голѣмо поражение на трудовия принципъ се нанесе съ намаляването на пѣтния данѣкъ до единъ невъзможенъ минимумъ. Азъ съжалявамъ, че г-нъ Ганевъ го нѣма сега тукъ да му кажа, че той направи най-голѣмото поражение, защото намали пѣтния данѣкъ на 140 л., а трудовата повинностъ, за която тъй хубаво ви говори вчера г-нъ Ковачевъ, на 120 л. Е, кажете ми, кой е оня повинничаръ, селянинъ или гражданинъ, който ще отиде да работи 10 или 7 дни пѣтна или трудова повинностъ, като знае, че може да се откупи само съ 120 или съ 140 л.? При 10 дни работа за отбиване на трудовата повинностъ, заплащането ѣ съ 120 л. прави по 12 л. на день. Кой е лудъ да отиде да работи при такава надница? Или при заплащане на пѣтната повинностъ съ 140 лв., кой ще отиде да работи 7 дни при надница отъ нѣкакви си 20 л.? Най-богатитѣ, най-състоятелнитѣ първи започнаха да не работятъ, а подиръ тѣхъ и по-бедниятъ казваше: „Че азъ ли ще отида да имъ работя, когато тѣ не работятъ!“ Създаде се едно негодувание въ хората и въ края на краищата не се работеше.

Г-нъ Ганевъ правѣше смѣтка вчера какво се изработило съ пѣтната повинностъ въ 1937 г., въ 1938 г., въ 1939 г. и въ 1940 г. и направи заключение, че резултатитѣ не сѣ задоволителни следъ увеличаването на пѣтния данѣкъ. Позволете ми, г-да народни представители, да открия една малка смисълка. Както всички знаете, нестѣдна ние измѣнихме закона за пѣтищата въ смисълъ, че за откупване отъ пѣтна повинностъ се плащатъ минимумъ 250 лв., вмѣсто 140 лв., а работницитѣ плащатъ 140 л. Кога приехме ние това измѣнение на закона? Приехме го презъ м. априлъ, т. г. Колко време има отъ тогава? Не повече отъ 6 месеца, споредъ както правѣше смѣтката си г-нъ Ганевъ. Какви резултати искате да даде единъ законъ въ 6 месеца? Възможно ли е това? Нека ми позволи г-нъ Ганевъ това сравнение: той прилича на онзи лозаръ, който, като насадилъ презъ пролѣтъта лозе, презъ есенята нарамилъ кошница и отишълъ да бере грозде. Ще намѣри ли нѣщо? Нѣма да намѣри, защото това е противоеестествено, това е невъзможно. Ние още не сме видѣли резултатитѣ отъ това измѣнение на закона за пѣтищата. Защо се премахва сега то? Азъ не мога да разбера защо се премахва. Както казахъ, законътъ за пѣтищата е единъ органически законъ, свързанъ съ живота на българскитѣ граждани, особено съ живота на нашето село. Трудътъ, който досега се използваше чрезъ пѣтната повинностъ, замѣствате го съ известно процентно облагане? А за онзи чичо, който живѣе въ затѣтенъ край, въ затѣнето село, кога ще се помисли? Днесъ за него има поне тази утеха, че ще дойде инженеръ, ще трасира пѣтя и той постепено съ труда си ще направи този пѣтъ. Ами утре, когато това ще става само съ плащане, кой ще отиде при него? Никой нѣма да отиде. Той ще остане съ мѣката въ душата си, че тая държава не мисли за него.

Но ще се каже: ще се правятъ пѣтища съ паритѣ, които ще се събиратъ. Какво ще се направи съ тѣзи пари? Миналата година г-нъ Ганевъ правѣше смѣтка, че отъ откупване на пѣтна повинностъ била събрана сумата 24.000.000 л. и че постѣпленията щѣли да стигнатъ до 30, до 40 милиона лева. Какво можемъ да направимъ съ 30-40 милиона лева, когато има да се правятъ толкова много пѣтища? Нищо не можемъ да направимъ съ такава сума.

Г-да народни представители! Азъ смѣтамъ, че отработването на пѣтната повинностъ трѣбва да си остане. И позволете ми да ви кажа, че ако се направи една реорганизация въ пѣтната повинностъ, ако се стегнатъ не толкова повинничаритѣ, колкото инженеритѣ и началствуващитѣ лица, ние ще имаме много по-добри и много по-голѣми резултати отъ пѣтната повинностъ. Я си представете какви резултати бихме имали, ако околийскитѣ инженеръ още отъ ранна пролѣтъ, даже още отъ есенята, отиде въ всѣка община на околията, събере общинскитѣ съветници и кметскитѣ намѣстници, научи отъ тѣхъ кои сѣ най-важнитѣ обекти за работа, какъ трѣбва да се приложи пѣтната повинностъ, изработи планъ за прилагането ѣ, за-

дѣлжатъ се кметоветѣ и тѣхнитѣ намѣстници да събератъ навреме сведения кои отъ селянитѣ ще отбиватъ пѣтната си повинностъ въ натура и кои ще я платятъ! А съ измѣнението на закона за пѣтищата, което се направи миналата година, се даде право на общинскитѣ съвети да задѣлжаватъ общинаритѣ да работятъ, за да могатъ да се направятъ нѣкои пѣтища или да се реализиратъ други постижения. Забележете, г-да народни представители, че имаме селища, които тѣнатъ въ калъ; имаме селища, отъ които хората зимно време по 15-20 дена не могатъ да отидатъ въ града; имаме селища, които презъ зимата сѣ просто непристъпни. Хората въ такива селища казватъ: елате вие, отгоре, мобилизирайте ни за единъ месецъ, за да си направимъ пѣтища, недейте очаква само на насъ, на нашата инициатива, защото ако едни отъ насъ работятъ, други не работятъ; въ всѣки случай, всички имаме желанието да си направимъ пѣтища. Шомъ има такова съзнание и желание у селянитѣ да работятъ, остава само да се организира тѣхната работа на самото мѣсто, и инженерътъ да разпореди какъ да стане извършването на работата: едни отъ повинничаритѣ да носятъ камъни, други да носятъ пѣськъ, трети да трасиратъ, четвърти да вършатъ друга работа и пр. Въ всѣки случай разпредѣленето на цѣлата работа трѣбва да бѣде извършено предварително. Селянитѣ сами трѣбва да си решаватъ кога ще работятъ. И когато дойде време да се работи, ако не се притекатъ доброволно, то по силата на закона, който миналата година се създаде, могатъ да бѣдатъ накарани да работятъ всички или грамѣлната частъ отъ тѣхъ. Азъ ви увѣрявамъ, че всѣки като вложи труда си въ една опредѣлена работа, ние ще имаме колосаленъ резултатъ, за който сега нѣмаме и представа, защото, забележете, нашето село е достойно за подвизи и въ това направление. Азъ мога да ви посоча села, които тая година докараха по 15-20 кубика камъни, а други — и по 40 кубика камъни, само и само да имъ се направи шосе, да имъ се създадатъ условия за по-добро съществуване, да могатъ и тѣ да се съзржатъ съ околийския или другъ градски центъръ, където да занасятъ по-удобно своитѣ произведения. Ако се действува по такъвъ начинъ, азъ ви увѣрявамъ, че ние ще добиемъ резултати много по-добри отъ очакванитѣ. Както казахъ, азъ не мога да разбера защо не се изчакатъ резултатитѣ отъ измѣнението на закона, ами още следъ първитѣ 5-6 мѣщи отъ приеждането се туря кръстъ на това измѣнение. Не, по никой начинъ това не бива да става!

Отъ друга страна, г-да народни представители, азъ смѣтамъ, че внесениятъ законопроектъ не е само финансовъ, а е и такъвъ, който засѣга Министерството на благоустройството, следователно, и то трѣбва да каже своята дума, а така сѣщо ще трѣбва да се взематъ въ съображение и тѣзи данни и съображения, които се изтъкнаха както отъ преждеговорившиятъ, така и отъ мене. Казахъ, пѣтната повинностъ ще трѣбва да си остане, като се реорганизира работата, за да получимъ резултатитѣ, които трѣбва да се получатъ и които очакваме да се получатъ.

Позволете ми, г-да народни представители, да се спол и на нѣкои отъ изтъкнатитѣ въ мотивитѣ къмъ законопроекта съображения.

Тамъ се казва, че ще бѣдатъ обложени богатитѣ. Но и всѣки беденъ или по-малко богатъ сѣщо ще трѣбва да се обложи. Всѣки тѣлче пѣтищата, всѣки има нужда отъ тѣхъ и ги използва било съ кола, било пеша, когато отива до околийския или до другъ градски центъръ по своя работа, и затова всѣки е длъженъ да даде своя трудъ, да положи усилия за изграждане на пѣтищата.

Казва се, че се създавала работа за безработнитѣ. Ами защо да не използваме свободното време на хората въ нашитѣ села? Ами че ако запазимъ принципа на отработване пѣтната повинностъ, нѣма ли пакъ да използваме труда на безработнитѣ въ селата, и то по-добре, отколкото ако правенето на пѣтищата се плаща съ пари? Така че, и като се изхожда отъ този принципъ, да се даде работа на безработнитѣ, пакъ ще трѣбва да се съгласимъ да си остане отработването на пѣтната повинностъ.

После, казва се, че по-добре щѣли да се правятъ пѣтищата чрезъ плащане въ пари, защото щѣли да ги правятъ специалисти, щѣли да ги правятъ по-добри работници. Г-да народни представители! Ние всички знаемъ — ако не сме работили, то поне сме виждали — какъ се правятъ пѣтища. Най-напредъ се трасира пѣтътъ и следъ туй се доставятъ камънитѣ, начукватъ се, нареждатъ се, настила се пѣськъ, валира се, и шосето е готово. Вече имаме и машини трошачки, които идватъ въ помощъ на

нашия повинничар да трошат камъните; имаме също така ваящи, имаме гредерни машини, които нареждат натрошения чакъл, след това съ коли се донася пълсък, нахвърля се, и минават ваяците. Това е цялата философия по направата на пътищата. А там, където трябва да се знае нещо повече по направата на пъти, ще дойде пикорът, канонерът, ще дойде и инженерът. Азъ така разбирам организирането на тази работа — че когато повинничарите ще почнат да работят, инженерът, който има презовни средства на разположение, ще обикаля всички общини, за да контролира работата и да дава наставления, та да се оползотвори по-добре трудът на повинничарите и да се направи по-добър път.

Ето това е положението. Защо сега да приказваме, че щъла да се създаде работа за безработните? И за тях ще да се създаде работа. Но за направата на пътища ние ще трябва да се облекнем преди всичко на труда на нашите повинничари, защото само така ще получим резултатите, които търсим.

Г-да народни представители! Във облаганията, които ни се предлагат, азъ виждам и известна несправедливост. Земеделецът ще плаща 5% върхнина за разширение на желязните пристанища, 15% за пътища и 5% за социални грижи, а чиновникът или другъ ще плати само 17% върхнини. Ще се съгласите, че това не бива.

Но азъ бихъ обърналъ вниманието на г-на министра на финансите и върху друго — върху увеличаването съ 25% на данъците. Че това не е дребна работа!

Г-не министре! Позволете ми да кажа, че не е време да намаляваме днесъ данъците. Във мотивите към законопроекта Вие казвате, че приходи отъ заплати до 18.000 л. годишно, които съ плащали по сегашния режимъ данъкъ върху приходите, пътенъ данъкъ, едnodневенъ доходъ, желязнопътенъ данъкъ и гербъ 370 л. годишно, по новия режимъ ще плащатъ 141 л.; приходи отъ заплати до 36.000 л. годишно, които съ плащали по сегашния режимъ 1.953 л. годишно, сега ще плащатъ 1.685 л.; приходи отъ заплати до 60.000 л. годишно, които съ плащали по сегашния режимъ годишно 4.149 л., сега ще плащатъ 3.932 л.; приходи отъ заплати до 96.000 л. годишно, които съ плащали по сегашния режимъ 9.022 л., сега ще плащатъ 8.986 л.

Защо е това намаление? Днесъ времената съ такива, че държавата има нужда отъ средства, и ние не можемъ и не бива да правимъ каквито и да било намаления въ облаганията. Напротивъ, азъ съмъ съгласенъ да направимъ известни увеличения поради новите по-големи нужди, но като се обложатъ тези, които иматъ повече. Защо вие ще намалявате, напримеръ, данъка на тоя, който получава годишно 60.000 л., или 96.000 л., или повече? Не бива. Напротивъ, ще му увеличите данъка. Ако е плащалъ 9, ще кажете да плати 10 или 12, което е по-носимо.

Същото е и за другите категории, напримеръ, тези, които плащатъ патентъ. Тези, които плащатъ патентъ 200 л. при доходъ до 18.000 л. годишно, съ плащали по сегашния режимъ пътенъ данъкъ, желязнопътенъ данъкъ и едnodневенъ доходъ 330 л., а по новия режимъ ще плащатъ 30 л.; тези съ доходъ до 30.000 л. годишно и патентъ 700 л. съ плащали по сегашния режимъ 433 л., сега ще плащатъ 105 л.; тези съ доходъ до 72.000 л. годишно и патентъ 5.300 л. съ плащали по сегашния режимъ 750 л., а сега ще плащатъ 795 л.; тези съ доходъ 160.000 л. годишно и патентъ 16.000 л. съ плащали по сегашния режимъ 1.494 л., сега ще плащатъ 2.400 л. Че тоза не е облагане — позволете ми да кажа. Колко съ търговците, които плащатъ патентъ 5.300 л., или пъкъ 16.000 л.? Тъ съ толкова малко, че за тяхъ не заслужава и да се приказва тукъ. Масата плаща патентъ отъ 200 до 1000 л. най-много. Това е. Сега се иска именно на масата да направимъ намаление отъ онова, което е плащано досега. Защо? Не бива, г-да!

За ония данъкоплатци, които ще бъдатъ облагани по оборота, въ мотивите къмъ законопроекта се казва: „Ако се помислимъ да направимъ едно съпоставяне при положението, че чистата печалба съставлява 10% отъ оборота, а промишлената на облагането е 25%, положението ще бъде следното“ — и се сочи като примъръ, че единъ търговецъ, който прави оборотъ до 1.000.000 л., и който по сегашния режимъ плаща пътенъ данъкъ, желязнопътенъ данъкъ и едnodневенъ доходъ 8.250 л., по новия режимъ ще плаща 7.500 л.; който прави оборотъ 10.000.000 л., вмъсто да плаща 21.250 л., по новия режимъ ще плаща 37.500 л.

Тукъ, г-да, ще попаднатъ преди всичко кооперациите. Позволете ми, познавайки живота на кооперациите, да ви кажа, че никога никоя кооперация не си предвижда 10% чиста печалба. Напоследъкъ чета въ в. „Миръ“, че индустриалните на текстилни произведения получавали 42% чиста печалба. Доколко е върно това, не зная, но азъ зная, че имъ се даде да получаватъ 25% печалба. При тоя процентъ печалба, индустриалецътъ може да плати това по-големо облагане, защото ще го изкара, но не и единъ районенъ съюзъ или една обикновена кооперация, която и да направи оборотъ, да кажемъ, 20.000.000 л., или 30.000.000 л., или 50.000.000 л., абсолютно невъзможно е да се предполага дори, че ще има 2.000.000 или 5.000.000 л. печалба.

Върно е, че се каже, че на кооперациите се гледа по-другояче при облагането и т. н. Както и да се гледа, обаче тѣ ще бъдатъ, и винаги тѣ съ бивали, обложени най-тежко, защото тѣ даватъ едно огледало на своите смѣтки въ месечните си и въ годишните си баланси: тѣ не могатъ да скриятъ, тѣ нѣматъ втори теветери, тѣ нѣматъ каретки, тѣ не могатъ да продаватъ, безъ да отбележатъ; у тѣхъ всичко е ясно, всичко е фиксирано по тѣхните книги, и затуй тѣ съ, които биха били обложени най-тежко.

Ето защо това ще трябва да се вземе предвидъ и да не се правятъ тези големи облагания. Крайните облагания, г-да народни представители, не съ полезни. Азъ не искамъ да се унищожава нито кооперативниятъ капиталъ, нито частниятъ капиталъ. Азъ не мога да застана на становището, на което застава известни лица, които казватъ: данъци ли съ, обложии ли съ — нека да ги плаща богатиятъ. Като вземете отъ богатиятъ въ България туй, което иматъ, вие една година не ще можете издържа нашата страна. Ами после откъде ще вземете? Ще трябва да вземете отъ по-малко богатиятъ, и ще унищожите и тѣхъ.

Не е тоя пътътъ, по който ние ще трябва да вървимъ. Азъ съмъ съгласенъ, че всеки трябва да плаща. И моето убеждение е — и изказвайки го, смѣтамъ, че изпълнявамъ единъ дългъ — че данъкътъ на никого не бива да бъде намаляенъ и да плаща по-малко отъ това, което е плащалъ досега. Ще обложите съ повече отъ това, което съ плащали досега тези, които могатъ да понесатъ едно увеличение. Миналата година ние тукъ празихме смѣтка, редица дни изгубихме въ разсѣждения по облаганията и тогава ние, цялото Народно събрание, намѣрихме, че нашиятъ данъкоплатецъ може да плаща тези данъци, които му се определяха. А тази година ще кажемъ; не, ние миналата година не сме знаели какво правимъ, и ти, който си плащалъ 300 л. или 500 л., сега ще трябва да плащашъ само 50 л. или 100 л. Това не бива! Ние ще трябва да обложимъ, както казахъ, този, който не отработва пълната си повинностъ — има хора, които не я отработватъ — съ повече отъ това, което се предвижда; и ще го обложимъ въ такъвъ размѣръ, че да бъде то съобразно съ неговите податни сили, но въ никой случай да не бъде подолу отъ това, което е плащалъ до днесъ.

Нека да се разбере и нека да се знае, че всеки ще трябва да плаща, и то споредъ силите и възможностите си. Всички търсимъ отъ тая държава, а тя нѣма откъде да вземе средства, освенъ отъ българския данъкоплатецъ, който, обаче, съобразно съ силите си ще трябва да понесе това, което ние намираме, че ще трябва да му се определи да плаща като данъкъ.

Г-да народни представители! Позволете ми нескромността да посоча и азъ единъ начинъ за по-празно и по-леко събиране на данъците било въ общините, било въ държавата, защото въ края на краищата, както казахъ, и този законопроектъ, и ония закони, които биха се създали въ това направление, целятъ едно — опростогворяване на данъчната система и даване възможност на всеки данъкоплатецъ, знаейки своите задължения, да ги изплати по-рано или да ги изплати навреме.

Азъ смѣтамъ, че това нещо би могло да се постигне и само по административенъ пътъ, като нашите данъчни власти се погрижатъ въ края на всяка година да направятъ смѣтка на всеки данъкоплатецъ, и когато му се дава книжката за изплащане на данъците, въ нея да бъдатъ фиксирани не само основните данъци, но и другите данъци, които той ще трябва да плати презъ годината. Ние имаме основни данъци, какъвто е, напримеръ, поземлениятъ налогъ, какъвто е данъкътъ-бегликъ, какъвто се явява данъкътъ-занятие и други. Трябва да има въ данъчната книжка обаче, и една обща рубрика „върхнини“. Ко-

гато се дава книжката на данъкоплатеца, да бъде влисано въ нея не само това, което той има да плаща по основните данъци, но и върхнините, като и тяхното плащане се разпредели на няколко срока, както се разпределя на срокове плащането на основните данъци. Така данъкоплатецът ще знае на коя дата какво има да плаща и ще отиде да го плати или пък ще дойде бирникът и ще го събере. Въ края на годината ще се тегли една черта под годишната смятка въ партидата на данъкоплатеца и ще се впише въ нея: от първото четиримесечие, от второто четиримесечие, от третото четиримесечие, толкова платено, толкова неплатено, и въ края на краищата остава да се дължи толкова и толкова. Така ще има една прегледност и за данъчния, за финансовия чиновник, и за данъкоплатеца. Ако някой остане да дължи — не е изплатил данъците си по някои уважителни причини — от него ще се иска следната година да каже по какъв начин ще изплати неплатения данък или пък, ако има останали неплатени данъци и от по-рано, и тѣ ще се разпределят, съгласно на данъкоплатеца, за изплащане на известни срокове. По такъв начин новата година ще започва за данъкоплатеца при една яснота по отношение на това, какво той има да дължи и, естествено, добрият данъкоплатец ще се стреми да изплати предсрочно данъците си, за да получи известна облага.

Въ това направление можем да възприемем онай системата, която е възприета въ някои държави — плащането на данъците да може да става чрезъ обелване съ данъчни марки на гърба на данъчния листъ за определена година. Така данъкоплатецът ще има възможност, когато има пари, 100 л., или 500 л., или 1.000 л., безъ да отива да търси бирника, да лепне на гърба на данъчния листъ данъчната марка, и когато дойде време да се провѣрява смятката по партидата му, ще се види какъ е платил и какво остава да плаща.

По такъв начинъ ще се създаде единъ редъ, една яснота, една възможност за всекиго да изплаща по редовно и по-правилно своите данъци. Тогава няма да има и тѣзи оплаквания, а и тѣзи злоупотребления, които ставатъ сега, защото много често бирникът при изплащане на данъците пишатъ въ книжката колко лева плаща данъкоплатецът, но не му издаватъ квитанция, и има много и много процеси, които сѣ се водили и се водятъ срещу подобни бирници. Ако се въведе тая система, ще се избѣгнатъ всичките тия работи. По такъв начинъ азъ смятамъ, че ще можемъ да създадемъ и една по-добра отчетност за самата държава, а същевременно и за самия данъкоплатецъ.

Възприеме ли се тая система на плащане на данъците, тогава остава ние да определимъ данъците така, че тѣ да бъдатъ, както казахъ, споредъ податните сили на всеки данъкоплатецъ, та да може да се получи отъ него максимумътъ, така както всеки български гражданинъ търси да получи отъ държавата максимумъ облаги за удовлетворяване на своите граждански, на своите обществени нужди. По този начинъ ако действуваме, азъ смятамъ, че ние ще можемъ да извършимъ по-добре нашия дългъ като народни представители.

Завършвамъ, изказвайки пакъ своето пожелание, пѣтната повинност да остане и за въ бъдеще да се отбига така, както досега, като само работата се организира правилно, защото пѣтната повинност ще ни даде ижгищата, а не данъците. (Ржкоплѣскания)

Председателстващъ Никола Захариевъ: Г-да народни представители! Съгласно чл. 38 отъ правилника, трѣбва да се попълни бюрото на Камарата съ една делегация за поднасяне отговора на тронното слово. Пакъ споредъ същия членъ отъ правилника, делегацията се състои отъ по двама души народни представители, избрани отъ всяка област. Областите сѣ посочили своите представители и председателството ще ви ги предложи за одобрение.

Иванъ В. Петровъ: Отъ нашата област само осемъ души сѣ присъствували, отъ всичко 26, при избирането на делегати. Азъ нямамъ претенцията непременно да бъда въ делегацията, но това е положението.

Председателстващъ Никола Захариевъ: Бургаска област: Димитъръ Арнаудовъ и Тотю Маровъ.

Плѣвенска област: Рашко Атанасовъ и Петъръ Думановъ.

Шуменска област: Симеонъ Симеоновъ и Ангелъ Стояновъ.

Пловдивска област: Запрянь Клявковъ и д-ръ Никола Минковъ.

Старозагорска околия: Иванъ Димитровъ Минковъ и Петъръ Савовъ.

Врачанска област: Иванъ Петровъ Недѣлковъ и д-ръ Атанасъ Поповъ, и

Софийска област: Цвѣтко Петковъ и Димитъръ Икономовъ.

Кои то г-да народни представители одобряватъ така предложените членове за попълване делегацията, която ще поднесе отговора на тронното слово, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Единъ народенъ представител: Опозицията не е представена. (Оживление)

Председателстващъ Никола Захариевъ: Има думата народниятъ представител г-нъ Дѣлчо Тодоровъ.

Дѣлчо Тодоровъ (Отъ трибуната): Г-да народни представители! Вземамъ думата, близайки се отъ мисълта, че ще бъда полезенъ за разглеждането на предлаганите ни данъчни закони, излизайки отъ гледището на данъкоплатеца, т. е. безъ теории, безъ данни и сравнения, какво било другде и какво казалъ еднокой азъ смятамъ, че единъ давъченъ законъ преди всичко трѣбва да е съобразенъ съ менталитета, качества и силите на неговите изпълнители и приложители. Най-хубавиятъ законъ при лоши изпълнители и приложители ще даде лоши резултати, и обратното. Така че нека да ми бъде позволено да изтъкна няколко качества на нашите изпълнители и приложители на закона.

Между многото добри качества на българския народъ, той има и следните слабости:

Първо, голѣма доза отъ егоизъмъ, завистъ и злоба. Наблюдавайки живота, всички ще се съгласите, че егоизмътъ, злобата и завистта често сѣ ръководни фактори въ начинанията на българина и то не само на простия, а и на учения, пъкъ даже няма да съберамъ, ако кажа, и на Парламента. Поради това често ние се увеличаваме и правимъ грѣшки съ съдебносни послѣствия.

Второ, голѣмо чувство на самомнение. У насъ всеки знае, всеки е компетентенъ и всеки дава джупакъ на всекиго. „Баламите ги изгредели въ войните!“ Отъ тукъ произлиза пъкъ липсата на чувство къмъ авторитети. Ние не признаваме никого за по-способенъ и ако видимъ някой да се издигне благодарение на своите способности, ние върваме всички дяволи да го унищожимъ.

Трето, слабо чувство на съзнателна дисциплина. На нея няма какво да се спирамъ, но ще подчертая лошото ми впечатление тукъ въ Парламента отъ разни нежелателни зрелища, които, споредъ мене, пакъ се дължатъ на слаба дисциплина.

Четвърто, голѣми следи отъ грабителство, подъ което разбирамъ, че ние не ценимъ чуждото, че мислимъ за общественото. Съ други думи казано: ако щѣ всичко да изгори, ама моята къща да се запази!

Безъ да се спирамъ и на други слабости, азъ ще отбележа, че една голѣма слабостъ у насъ е липсата на доверие, въра единъ на другъ. Това ни носи голѣми пакости. Приказката за дѣлливото овчарче не ни е помогнала. Та и въ това направление, виѣето да работимъ къмъ добро, ние, волно и неволно, работимъ къмъ зло.

Г-да народни представители! Колко чиновници бихме съкратили, колко икономии бихме направили, ако имаме доверие единъ на другъ! Азъ ще ви посоча единъ примѣръ отъ моя животъ. Бѣхъ кметъ. Общината води дѣло съ едно частно лице, което я сѣди за 500.000 л. Съветвахъ се съ адвокати. Казаха ми, че общината ще загуби дѣлото. Отивамъ при човѣка и му казвамъ: „Да се спогодимъ!“ Човѣкътъ бѣше съгласенъ да се прекрати дѣлото, като общината заплати 100.000 л. Внасямъ въпроса въ съвета, но единъ отъ съветниците ми каза: „Отъ гдѣ да знаемъ, че ти не си намазалъ нѣщо!“ Разбира се, азъ се почувствувахъ засегнатъ и казахъ да се продължи дѣлото. Осѣдиха общината. Досега сѣ платили 280.000 л. и има да плащатъ още 400.000 л.

Но само тамъ ли е така? Колко икономии могатъ да се направятъ въ държавата, ако ние не се страхуваме отъ злонамѣрени критики. Колко икономии и колко време би се спестило по търговетъ!!

Имайки предвидъ тия качества на нашите изпълнители и приложители — може да грѣша, може въ малка доза да ги има и въ законодателя — идвамъ на въпроса: на какви условия трѣбва да отговаря данъчниятъ законъ? Споредъ

мене първото условие е: да бъде справедлив, т. е. да не оставя място на завистта, злобата и егоизма да се ширят, а за да постигне това, трябва да бъде реален, т. е. да се базира на данни, които не търпят критика. Второто изискване е: законът да бъде прост, защото, въпреки че имаме съмнение, чека си признаем, простички сме си още, ако не всички, то голъма част от народа ни. На трето място, законът трябва да бъде ясен и точен, т. е. да не позволява никакви извъртания и усуквания, защото се шири убеждението, че още съ създаването на закона оставяме място, вратички, през които да може да се мине. И първата работа на данъкоплатеца е, как и по какъв начин може да се провре през тия вратички.

Смътан, че по-добре би било, за ясност на законите, и особено когато се правят измънения, да не се правят икономии. Пишат: измъня се членъ едикойси, или членъ едикойси става така и така, а членъ едикойси се зачерква. Азъ мисля, че е добре за яснота да се пише: членъ едикойси, който гласи така и така, да се измъни по следния начин.

Четвърто изискване е: да не се мънят често данъчните закони и да няма много закони, защото многозаконията водят към беззакония. По-хубаво е да има само единъ данъчен закон, който да обгръща цялата материя. Моятъ апелъ е, занаяпредъ да се направят усилия да имаме само единъ данъчен закон. Защо ни сж сега три законодателни предложения, когато всичките уреждат материята за данъците? Петото изискване е: да има строги санкции за приложителите и изпълнителите.

Г-да народни представители! За изпълнителите имаме санкции, които сж доста строги. Разбирамъ необходимостта държавата навреме да получава ресурси за своята издръжка. Но азъ смътан, че държавата, поне въ първата година, не бива да налага такива глоби, които чисто и просто сж фискални глоби. Закъснълъ данъкоплатецът да плати данъка си върху дохода отъ сгради съ десетина дни — троенъ размеръ! Глобите сж достигнали до 36%. Азъ смътан, че ако трябва да се наложи глоба, или ако трябва да се изиска отъ данъкоплатеца да бъде редовен, това трябва да стане следъ първата година. До първата година да му се взема най-много двойната лихва отъ тая, която се плаща на Народната банка.

За приложителите, обаче, г-да народни представители, споредъ мене, няма, или почти няма санкции. Азъ смътан, че единъ законъ ще даде добри резултати, когато има добри приложители. Ние трябва да създадемъ нещо, което да възпита нашите изпълнители на законите. Върно е, че сжлятъ изпълнители, когато наруши закона, затварятъ го, но следъ това, ако е билъ въ нашата околия, премръсватъ го въ друга, където не го познаватъ, и той пакъ прави кражби. Дори този, който е престъпникъ, се нарежда по-лесно отъ скромния гражданинъ. Може да се смъне за варварство, но азъ бихъ препоръчалъ, престъпниците, следъ като имъ е наложено наказание, да се дагосатъ, за да ги знае обществото, че тж сж опасни хора и да се пази отъ тжх.

Колкото данъчното бремe е по-тежко, толкова законътъ трябва да е по-прецизенъ. Нека кажа и азъ няколко думи за данъчното бремe. Стара българска поговорка има: „Простирай си краката споредъ чергата“. Значи има пределъ, до който може да се увеличи данъчното бремe. Самъ г-нъ министърътъ каза, ако не ме лъже паметта, че данъчното бремe е стигнало до 25% отъ приходите. Смътан, че това се отнася за официалните данъци на държавата и общините, но освенъ тжх има и други, неофициални данъци. Азъ ще се спра и на тжх, макаръ, че може на нжкого да се види смъшно.

Г-да народни представители! Ние имаме много дружества, чийто чиновници търсятъ срѣдства за дейност и лапане. Единъ бакалинъ ми се оплака, че му наложили да купи 50 календара по 10 л. — 500 л. Всѣки гражданинъ е членъ най-малко на 10-15 дружества. Срѣдно по стотина лева членски вноски — това сж 1.000-1.500 л. новъ данъкъ. Плащаме данъкъ за обществено подпомагане и пр., но спира ли нжкой просията? Ами комисии за това, за онова, ами помощи и пр.? Азъ смътан, че тия данъци не сж по-малко отъ 10 до 15%. Прибавете къмъ тжх и 25% официални данъци и увеличението, което сега сж следващия законопроектъ се иска, което най-малко ще удвои данъците, което ще рече още 25%, значи стигаме до 65-70% данъци. Като имате предвидъ, че всичко това е върху brutния приходъ, че и „архимилонерътъ“ има семейство и неговото положение го кара да харчи повече, няма защо да се учудвате, че въ единъ моментъ на този „архимилонеръ“ му се протестиратъ полиците, остава на улицата и залапва дулото на револвера.

Моятъ апелъ е: ако трябва срѣдства за обществено подпомагане и пр., нека да платимъ, но спрете по-нататъкъ събирането на помощи за каквото и да било.

Тежко е данъчното бремe и не може нищо да ни извини, когато го увеличаваме. Какво трябва да се прави? Ще се вслушаме въ народната поговорка: „Простирай се споредъ чергата си!“ Г-да народни представители! Азъ смътан, гласувалъ шестъ държавни бюджети и нжколко общински. По държавните бюджети не смътан взималъ думата, понеже се чувствамъ малък, но при общинските бюджети смътан вълъ самъ. Тукъ не смътан видѣлъ никой да иска намаление. Напротивъ, много отъ г-да народните представители смътатъ за голъмъ свой активъ, ако закачатъ повече отъ държавата. Даже нжкой се хвалатъ и публично съ това. Така сжщо и чиновниците гледатъ, колкото се може повече да взематъ отъ държавата. Това постепенно стига най-долу върху народа, затова всѣки гледа на държавата като на тарапанъ, отгдето всѣки трябва да граби, па ако може нищо да не плати. Това създаде у насъ голъмо чиновничество и бюрократизъмъ въ държавата. Чиновникътъ у насъ не се назначава да работи, да изпълнява една функция, а за препитание.

Единъ примѣръ. Въ моята колегия има селски кметове, млади и учени, енергични, всички искатъ да се проявятъ, да имъ се запамни името, но голъмъ е повикътъ противъ тжх. Защо? Влѣзте въ интименъ разговоръ съ тжх и ще разберете, че тж не сж пристрастени къмъ мѣстото си, а гледатъ временно да се препитаватъ и, ако могатъ, да се вредятъ на по-хубаво мѣсто. Значи, тж не гледатъ на службата си като на изкуство, съ което трябва да творятъ, а — времe да мине. Това не може да не се схване отъ населението.

Да се спирамъ ли на нашите всѣкидневни тичания по министерства и увеличаването на бюджета често пъти само и само да създадемъ работа на нжкого? Голъма услуга ще направимъ на държавата този, който я реорганизира коренно, като всички длъжности се специализиратъ. Въ това отношение нека да вземемъ примѣръ отъ Министерството на войната. Нжщо подобно има и въ Министерството на желѣзниците. Азъ смътан, че може да се специализира нашето чиновничество, и всѣки, отдалъ се отъ млада възраст до старини на етно ведомство, да стане специалистъ и да гледа присърдце на работата си, а не да счита, че се намира на временно препитание.

Моятъ апелъ къмъ бюджетарната комисия е, да направимъ усилия да намалимъ бюджета и да се турне традиция: бюджетътъ отъ комисията да излиза съ намаление.

Нжколко думи за нашите данъци. Справедливи ли сж нашите данъчни закони? Казано е, че тж трябва да отговарятъ на податните сили на данъкоплатеца. Податните сили на данъкоплатеца се състоятъ въ движими и недвижими имоти: пари, стока, ценности, ниви, лозя, ливади, къщи, складове и пр. Това сж реални ценности, които чрезъ парата могатъ да се приравнятъ.

Единъ примѣръ. Петима синове получаватъ по единъ милионъ лева. Не имъ се работи. Единиятъ ги влага въ ниви, за да може да ги дава полъ наемъ и да се препитаватъ. Другиятъ купува здание, за да може сжщо да го дава полъ наемъ и да се препитаватъ. Третиятъ купува добитъкъ, за да го използва. Четвъртиятъ дава парите си на влогъ, а петиятъ купува ценни книжа. Питамъ: плащатъ ли еднакъвъ данъкъ? Азъ смътан — не. Зная, че могатъ да се намръятъ мотиви за нееднаквото плащане.

Вторъ примѣръ. Петима синове нматъ нищо. Единиятъ споредъ способности си става работникъ, другиятъ — земеделецъ, третиятъ — търговецъ, четвъртиятъ — чиновникъ, петиятъ — индустриалецъ. Примѣрно, всѣки изкаралъ по 50 000 л. годишенъ доходъ. Плащатъ ли еднакъвъ данъкъ? — Не. Тукъ ще се изтъкнатъ повече мотиви за неравенството.

Но, г-да народни представители, престъпно ли е когато личността се труди повече и изкарва повече? Ами трябва ли да преследваме способността? Ще подчертая едно голъмо зло, което се върши у насъ, като се преследва до унищожаване личната инициатива.

Много пакости се вършатъ, безъ да се държи смѣтка. Въ втория примѣръ, освенъ чиновника, всѣки по наклонност и способност е избралъ препитанието си. Ходатайства и предпочитане няма. Животътъ ги е наложилъ. Напоследъкъ само въ работничеството почна да се ходатайства и налага, но много голъми пакости се извършиха. За да не бжда голословенъ, само единъ примѣръ.

По-рано нашиятъ тютюнъ се работѣше „широкъ па-сталъ“, и срѣдно за работа на килограмъ се плащаше около 20 л. При срѣдно производство отъ 35 милиона кило-

грама на работниците се даваше 700 милиона лева годишно. Сега тютюнът се работи по манипулация "тонга" и се плаща срѣдно 7 л. на килограм, или общо годишно 245 милиона лева. Значи, работничеството изгуби 455 милиона лева — отъ любовъ къмъ него!

Нѣма да говоря за земеделеца, на когото всички правимъ мили очи, но само съ приказки, на теория. Нека се знае, че нашиятъ земеделецъ не вѣрва никому. Ако иска нѣкой да му помогне, трѣбва да отиде при него и да работи заедно съ него. Ето защо азъ бихъ предложилъ, ако искаме да помогнемъ на българския земеделецъ, да намѣримъ срѣдства и въ всѣко село, или въ по-големитъ села, да турнемъ по единъ агрономъ, на когото да дадемъ, споредъ населението въ дадено мѣсто, колкото декари му се полагатъ, а дори и малко повече, да му дадемъ инвентаръ, да му дадемъ заемъ съ изплащане за 10 години и да почне да работи и да учи нашето село какъ се получаватъ повече доходи.

Г-да народни представители! Нека ми бѣде позволено да кажа нѣколко думи и за облагодетелствуванията, които, нека подчертая тукъ, неправилно се смѣсватъ съ доходитъ на търговците. Азъ смѣтамъ, че никой отъ васъ, нито пъкъ ще се намѣри българинъ, който да каже нѣщо противъ българския търговецъ. Поради това че има не търговци, а далавераджии, които нѣкои смѣсватъ съ търговците, и търговците минаватъ като едно омерзено племе. Азъ ще посоча единъ примѣръ, пъкъ вие може би да знаете и нѣкои други.

Азъ бѣхъ изъ моята колегия, която е тютюнджийска. Имаше закупенъ партиди и производителитъ ми казваха: „Ние продадохме на руснацитъ тютюна по 75 л. килограма, обаче на насъ се плаща по 70 л., а 5 л. се взематъ отъ нѣкакво дружество, което се образувало около представителитъ на Русия“. Разбира се, това е единъ доходъ на облагодетелствуване. Такива доходи ми се подпушна, че можело да има около Дирекцията за вносъ и износъ. Който се овѣрталъ около нея, можелъ да чуе кога ще се позволи да се изнесе единъ артикулъ и кога нѣма да се позволи, и да намѣри разни начини да бѣде облагодетелствуванъ.

Противъ тѣзи облагодетелствувания сме всички. Премахнете ги! Нека се премахнатъ несправедливоститъ, но нека не се насѣкватъ съсловията едно срещу друго, защото тѣ сѣ части, органи отъ българската държава. Българската държава не може да съществува безъ което и да е отъ тѣхъ.

Споредъ данъкоплатеца, ние можемъ да имаме само два данъка — върху състоянието или имуществото, и върху дейността или дохода. Може да ми се възрази, че облагане върху състоянието нѣма, но мисля, че въ днешнитъ времена можемъ да имаме и тоя данъкъ. Азъ зная, че може да ми се каже, че при събирането на данъка върху дохода има голѣми прѣчки. Вѣрно е, че този данъкъ на практика дава лоши резултати, както много теории, добри по начало като теории, на практика даватъ лоши резултати. Данъкътъ върху дохода, който бѣ въведенъ навремето, даде много лоши резултати, но азъ смѣтамъ, че тогава това стана, понеже той се разхвърли на всѣкиго. Сега може да се направи една проба: малкитъ съществувания да се облагатъ съ патентъ, а всички останали да се облагатъ съ данъкъ върху дохода. Ако, споредъ сведенията на Министерството на финанситъ, сѣ малко онѣзи данъкоплатци, които плащатъ данъкъ върху дохода повече отъ 80.000 л., смѣтамъ, че може да се направи точна провѣрка и да се изчисли точно доходътъ на всѣкиго отъ тѣхъ, за да бѣдатъ обложени правилно.

Но може би не е времето сега за това и заради туй не се прибѣгва къмъ тази мѣрка. Предполагамъ, че министърътъ на финанситъ е намѣрилъ най-подходящата форма за опростотворяване на данъцитъ, като е слѣлъ нѣколко данъка. Но нека ми бѣде позволено да кажа: трѣбва да плащаме единъ справедливъ данъкъ. Сега Финансовото министерство знае всѣки данъкоплатецъ колко данъци плаща. Нека се слѣятъ пѣттиятъ данъкъ, желѣзнопѣттиятъ данъкъ и данъкътъ едногодневенъ доходъ въ единъ данъкъ, като се изчислятъ върху базата на единъ плащанъ данъкъ. Другитъ данъци да се изчислятъ по единъ процентъ върху общо плащания данъкъ, защото се знае какъвъ данъкъ плаща чиновникътъ и всѣки другъ данъкоплатецъ, знае се кой колко доходи има. Да се каже на всѣкиго: такъвъ процентъ данъкъ ще плащашъ. Защо му трѣбва на данъкоплатеца да знае, че ще отлѣзя за пѣттенъ данъкъ 5%, за желѣзнопѣттенъ данъкъ 15%, за обществени бедствия еди-колко-си на сто и пр. Това не го интересува. Кажете ми ти, г-не, че азъ ще плащамъ върху данъка, който сега плащамъ, върху него 20%, или 50%, или 100%, поради изключителнитъ времена, които преживяваме, и азъ ще ги плащамъ.

Но защо се въвеждатъ пакъ нови облагания, нови увѣртания, които пакъ ще поставятъ въ затруднение данъкоплатците? Ние още не можахме да свикнемъ съ промѣнитъ, които направихме миналата година, и сега — пакъ нови промѣни! Право да си кажа, ще умремъ, но нѣма да се научимъ какви данъци плащаме. Дайте ни единъ по-простичъкъ законъ, за да знаемъ баремъ какво плащаме. Тогава нѣма да има ни неплащания на данъци.

Г-да народни представители! Азъ нѣма да се спирамъ много върху пѣттиятъ данъкъ, понеже нѣкои се спрѣха на него, но ще кажа едно: стига да демагогуваме съ това, че имало несправедливи данъци! Нѣма ли да се намѣри нѣкой да каже: и военната повинностъ е несправедлива тегоба! Или пъкъ още по-нататъкъ да огида: нѣма ли да се намѣри нѣкой да каже, че и смъртта е несправедливостъ? Защо всички мремъ? Всички ще работимъ пѣтиша. Ако пѣтната повинностъ има нѣкакъвъ дефектъ, тоя дефектъ се състои въ това, че се отлѣзня задължителното работене на всѣкиго по пѣтишата. Както всѣки е длъженъ да служи войникъ, както всѣки е длъженъ да мре, така и всѣки ще трѣбва да прави пѣтиша, за да се благоустрояваме. Оставете тия демагогии — че слабитъ съществувания ще бѣдатъ засегнати!

На края заявявамъ, че ще гласувамъ законопроекта, защото е крачка къмъ опростотворяване, но съ пожелание, въ комисията да се опрости законопроектътъ, като, както казахъ, се тури една върхунина върху плащания данъкъ. Турнете я 50%, 60%, но всѣки да знае какво ще плаща върху тоя данъкъ отсега нататъкъ. И още едно пожелание: да се стремимъ да опростимъ данъчната система като създадемъ данъченъ законъ който да е върху базата на състоянието, на доходитъ. Да заработимъ всички, като се излизимъ надъ злобата, егоизма, завистта и демагогията, да положимъ грижи и да станемъ примѣръ на търпимостъ, сговорчивостъ и обединение за благото на България. Всички за единъ и единъ за всички! (Ръкоплескание)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г-нъ Тодоръ Поляковъ.

Тодоръ Поляковъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Азъ ще бѣда много кратъкъ, защото действително твърде много се говори отъ преждоговорившитъ колеги върху въпроситъ, които азъ смѣтахъ да засегна — едно; второ, защото, колкото и пространни да бѣдемъ, все едно се допуша въ пресата и не си струва да се говори много; и трето, защото виждамъ, че действително има една апатия по отношение на тия въпроси, които споредъ мене сѣ отъ извънредно голѣмо значение.

Г-да народни представители! Съ този законопроектъ който сега ни се сервира отъ уважаемия министъръ на финанситъ — а следъ този законопроектъ ще дойдатъ още два-три — нашиятъ основенъ данъкъ върху приходитъ се увеличава най-малко съ 50%. Ние, които имаме допиръ съ нашитъ избиратели, знаемъ на какво дѣреже сѣ днесъ тѣ. Въ този моментъ на военна конюнктура, на финансово-стопанска криза въ свѣта и въ страната, когато зимата настѣпва съ всичкия ужасъ, при липса на предмети отъ първа необходимостъ и въглища, и при едно общо поскупѣване на живота, сервира ни се етинъ новъ законопроектъ за увеличение на данъцитъ. Това не е дребна работа и затуй азъ смѣтамъ, че трѣбва да погледнемъ на законопроекта съ всичката сериозностъ.

Г-да народни представители! Азъ съмъ за унификацията на данъцитъ. Още въ първата сесия издигнахъ това искане заедно съ други още народни представители. Преди два месеца четохъ едно шумно изявление на г-на министра на финанситъ и си помислихъ, че действително ние отиваме къмъ разрешение на тая проблема, която е отъ извънредно голѣмо значение.

Г-да народни представители! Не е безъ значение това, какво плаща българскиятъ народъ за издрѣжка на своята държава. Не е безъ значение това отъ кого се взематъ данъцитъ, кой-колко плаща и къде отиватъ тѣ. Като прочетохъ заглавието на законопроекта, помислихъ, че се касае за опростотворение на прѣжитъ данъци, но като прочетохъ мотивитъ и текста на законопроекта, азъ се убѣдихъ, че нѣма никакво опростотворение на прѣжитъ данъци, а се опростотворяватъ три или четири данъка, които — вече тукъ се изтъкна — сѣ едни изключителни данъци. Това опростотворяване е направено не толкова за улеснение и облекчение на данъкоплатеца, колкото за улеснение на данъчната администрация, колкото за да може да се получатъ по-скоро и по-лесно данъцитъ, които се търсятъ.

Върно е, г-да народни представители, че нашата данъчна система е извънредно много сложна. Данъците у нас вече не могат да се изброят. Ако отидете при един държавен бирник, който събира пръки данъци — аз говоря не като специалист — ще видите, че в ония книжа, където се нанасят данъците, има точно 30 графа за пръки данъци. И, сега, г-да народни представители, да се говори, че ние с този законопроект опростотворяваме или сливаме пръките данъци, това, бих казал, е едно много смъло твърдение. Ако в България имаме 30 пръки данъци, като опростотворяваме или сливаме с този законопроект три или четири данъци, не може да се каже, че опростотворяваме пръките данъци.

И затуй аз смътам, че още самото заглавие на законопроекта не е правилно поставено. Проблемата за опростотворение на нашата данъчна система, за сливането на нашите данъци, си остава открита. Тя е проблема, която действително е подета за разрешение от цял народ. Тукъ се изтъкна, че понеже имаме извънредно много данъци, извънредно много срокове — наброиха ги на около 200 срока годишно или за няколко месеца — нашият данкоплатец не е редовен. Той закъснява, слагат му се глоби, тия глоби му се събират принудително и се внася едно раздразнение всрѣд обществото. И най-сетне стигаме до една нередовност, която воли до прошетарната комисия, където има неразгледани няколко десетки хиляди заявления за опрощаване на данъци и глоби.

Ако е върно, че този повикъ за опростотворяване на нашата данъчна система е основателен и много навременен, нека видим, какво опростотворение се дава с законопроекта за опростотворение на пръките данъци, както е озаглавен разглежданият законопроект.

Най-напредъ ние виждаме, че с този законопроект става постоянен един временен данък, какъвто бѣше желѣзнопътният данък. На второ мѣсто виждаме, че данъкът за пѣтищата сѣщо става постоянен данък и не е вече данък върху опредѣлени категории, а става данък, който се събира абсолютно от всички. На трето мѣсто — данъкът по чл. 34 буква „в“ от закона за общественото подпомагане сѣщо така става постоянен.

Е добре, какво собствено се постига с това опростотворение на тия данъци? Сѣщите данъци, вмѣсто да се събират по онзи редъ, който ние гласувахме в нѣколкото закона, сега се предвижда да се събират по друг начинъ. Нѣщо повече, принципът, който ние с голѣма мъка въведохме, принципъ, съ който правителството и г-нъ министърът на финансите навремето се похвалиха, именно принципът на прогресията, тукъ се изхвърля и се преминава къмъ принципа на пропорцията.

Желѣзнопътният данък не само не се намалява за известни обществени категории, но се увеличава, защото тѣзи 5%, които се слагат на данъка върху приходътъ, се слагат и върху данък-сгради и върху поземления данък. И ние ще видимъ сега, че маса дребни съществуваания — работници, занаятчи, чиновници и каквито и да сѣ други дребни професионалисти — покрай петтъ процента, които ще плащатъ върху данък-приходи, ще платятъ 5% и върху данъка, който плащатъ за сградитъ си, върху поземления си данък и пр. Очевидно е, че данъкът се увеличава, а не се намалява.

За да не бѣда голословенъ, защото може да ми се възрази, азъ ще ви дамъ цифри. Азъ имамъ възможност да направя едно сравнение: какъвъ желѣзнопътенъ данък плащатъ чиновницитъ и пенсионеритъ по днесъ действащиятъ законъ и какъвъ ще плащатъ по новия законъ, който ни се предлага. Ето какво се оказва: тѣзи, които иматъ до 18.000 л. доходъ, досега плащатъ 30 л. желѣзнопътенъ данък, по новия законъ ще плащатъ 90 л.; тѣзи, които иматъ до 24.000 л. доходъ, досега плащатъ 70 л., по новия законъ ще плащатъ 120 л.; тѣзи, които иматъ до 48.000 л. доходъ, досега плащатъ 180 л., по новия законъ ще плащатъ 240 л. и т. н. Изобщо има едно увеличение на желѣзнопътния данък отъ 50 до 80 л. Намалява се желѣзнопътният данък само на ония чиновници и пенсионери, които иматъ надъ 100.000 л. годишенъ доходъ. Но това е само за ония проценти, които се слагат на данъка върху приходитъ. Тукъ не спадатъ процентитъ отъ данъка върху сградитъ и отъ поземления данък. Върно е, че, като се събератъ всички тѣзи данъци — желѣзнопътенъ, пътенъ, еднодневенъ, данък-занятие и пр. — за известни категории, които иматъ доходъ надъ 30.000 л., се получава тукъ-тамъ едно намаление, но това намаление не трѣбва да ни мами. Въ края на краищата, като се прибавятъ процентитъ отъ данък-сгради и отъ поземления данък, сигурно това намаление ще се загуби.

Ето защо азъ намирамъ, че и този законопроектъ, който ни се предлага отъ г-на министра на финансите, е резултатъ на единъ чистъ фискализъмъ, на желание да се събератъ колкото се може повече приходи за държавата, и то по начинъ, който да не се забележи отъ българскитъ данкоплатци. Когато гласувахме законитъ за желѣзнопътния данък и данъка за пѣтищата, миналата година, ние бѣхме увѣрявани, че тѣ сѣ справедливи. Много скоро, обаче, следъ като почнаха да се прилагатъ законитъ, създаде се буря отъ негодувание посрѣдъ трудящитъ се срѣди. Така сѣщо и отъ този законопроектъ, който въвежда на видъ едно опростотворение, ще се почувствува много скоро негодувание. Нека не си правимъ илюзии въ това отношение, защото нашиятъ данкоплатецъ, въобще нашиятъ народъ — пъкъ не само нашиятъ народъ — е твърде много чувствителенъ, когато го засегнешъ въ кесията. Виждаме какъ върви животътъ. Когато днесъ не стига налницата, когато не стига заплатата, когато животътъ върви кресчендо къмъ поскупване, вѣки новъ данък, който се слага върху гърба на българския народъ, се чувствува, и то извънредно много тежко.

Заключението ми е, че сѣ измѣнената, които се предлагатъ съ законопроекта на г-на министра на финансите, не се получаватъ никакви облекчения. Напротивъ, раздѣляме се съ принципа на прогресията, прогресията вече я нѣма никаква, тя отстъпва мѣсто на пропорцията. Стига се до едно фактическо увеличение на данъчното бреме. Дава се опростотворение само въ начина на събирането на данъцитъ — нѣщо, което не особено много ползува данкоплатцитъ.

Г-да народни представители! Върно е, че българскиятъ народъ иска опростотворение на данъчната система. Но той иска да бѣде тя опростотворена по такъвъ начинъ, че преди всичко да се внесе по-голѣма справедливостъ и по-голѣма яснота. Вие не единъ пътъ сте чували, че у насъ не се знае вече, кой какво има да плаща. Всички се питатъ, какво собствено иматъ да плащатъ тази година, за да могатъ да си съставятъ домашния бюджетъ. Всѣки иска да има яснота. Отъ тази яснота и държавата нѣма да загуби, и обществото ще спечели. Държавата нѣма да загуби, затуй защото ще знае на какви приходи може да разчита, следователно, по-лесно ще може да си състави бюджета, а данкоплатецътъ ще знае какво има да плаща. Обществото ще бѣде доволно, че нѣма да се спекулира съ това, че се опредѣлятъ единъ данъци, а следъ това съ връхнинитъ тѣзи данъци ставатъ неузнаваеми по голѣмина, защото се увеличаватъ двойно, тройно и петорно.

Щомъ ще става въпросъ за опростотворение на данъчната система, създайте действително едно опростотворение. Азъ смътамъ, че тѣзи специалисти, тѣзи финансиста специ, които сѣ работили законопроекта, на които, знае се, е платено за това, не сѣ свършили абсолютно никаква особена работа. Тѣ само сѣ помогнали, тъй да се каже, на фискалната администрация.

Въ какво направление трѣбва да се опростотвори нашата данъчна система и въ какво направление трѣбва въобще да се измѣни тя? На първо мѣсто, трѣбва да се намали количеството на данъцитъ, да се отиде къмъ унификация на данъцитъ. Но какъ да стане това? Върно е, че не може да се опредѣли единъ единственъ данък. Абсурдъ е да се мисли това, абсурдъ е да се поддържа то. Никой не би могълъ да поддържа подобно нѣщо. Но ако въ България не може да има единъ единственъ данък, не можемъ ли да имаме четири-петъ данъка, вмѣсто да имаме 30 и нѣколко пръки данъци и толкова много косвени данъци? Можемъ ли да го имаме. Кой има интересъ да въведе това? Държавата има интересъ да го въведе. И данкоплатецътъ има интересъ да бѣде то въведено. Но когато говоримъ, че държавата има интересъ да въведе такова опростотворение на данъцитъ, ще трѣбва данъчинитъ органи, данъчната администрация, правителството, което събира тия данъци, да бѣдатъ искрени къмъ българския народъ въ смисълъ да опредѣлятъ на всѣкиго едно, какво има да плаща, и всѣки единъ да знае, какво дължи.

Щомъ говоримъ за унификация на данъцитъ, трѣбва да кажемъ, какъ може да стане тази унификация. Може ли така, както вчера тукъ се изтъкна много сполучливо отъ нѣкои отъ говорившитъ колеги, да се поставятъ данъци на всички предмети отъ първа необходимостъ; може ли да се поставятъ данъци за всѣка конкретна нужда на държавата? Ще поставимъ желѣзнопътенъ данък, данък за пѣтищата, ще поставимъ данък, да кажемъ, за правораздаването, ще поставимъ данък върху захарта, върху това, върху онова и пр. — въобще, ще поставимъ данъци върху всички предмети или върху комуто какво хрумне. Тази система е отречена, тя не може да бѣде

търпима. Така може да поставят данъци само тия, които не искат българският народ да знае какво има да плаща, а в мътна вода да се лови риба, та да се стигне до едно положение, всички обществени сфери да негодуват. Негодува и работникът, негодува и селянинът, и занаятчията, и индустриалецът, и търговецът, въобще, да кажем, на колегата Минчо Ковачев, негодуват всички други. Защо? Защото действително се стигна до едно безредие, стигна се до едно претоварване, стигна се до една многочисленост на данъците, до една невъзможност да се ориентира данъкоплатецът.

За да стане правилно облагане, според мене, трябва да се търсят главните обекти за облагане. Кои са тия главни обекти за облагане? Тъ са два, нека да бъдат три. На първо място ще сложите капитала собствеността, където и да я намирате, под каквато форма и да я намирате. Ще намирате собствеността въ банкитъ, въ форма на паричен капиталъ; въ областта на индустрията, инвестиранъ въ сгради, въ земя, въ търговията и т. н. Ще обложите и кое друго? Ще обложите и дохода отъ труда отъ свободни професии и пр. Такива данъци може да има. После, когато се съберат данъците, държавата ще трябва да разпредели събранитъ приходи споредъ нуждитъ. Може ли така, като отидеш, например, да търсиш правосъдие, да те обератъ още като влезеш въ съда и докато излезеш да не остане у тебе нищо? Ами нали ние събираме данъци отъ българския народъ, за да му дадемъ правосъдие? Може ли, като отидете да вземете каквото и да е удостоверение да ви съдиратъ кожата за разни марки, за разни такси и не знамъ какво? Очевидно, не може така. Вие ще трябва да определите данъците. Тъзи данъци следъ това да ги разпределите, за да се знае, кой какво има да плаща, кой колко може да плати и тогава по-лесно ще се плаща, тогава по-лесно ще се събиратъ данъците. Мислята ми е: ако вие сериозно мислите, за опростотворение на нашата данъчна система, трябва да създадете нколко данъци, споредъ главнитъ обекти за облагане. А азъ казахъ, че тия главни обекти за облагане не могатъ да бъдатъ повече отъ нколко.

Г-да народни представители! Щомъ дебатирате на тая тема, ние не можемъ да избгнемъ въпроса за косвенитъ данъци. Косвенитъ данъци тежатъ върху българския народъ като водениченъ камъкъ; косвенитъ данъци са, които поскъпватъ живота; косвенитъ данъци са, които отнематъ отъ хляба, отъ залька на българския народъ. Защото, когато се плащатъ косвени данъци, плаща ги еднакво и този, който взема работническа заплата, и този, който взема голъма чиновническа заплата, и този, който взема депутатска заплата, и този, който взема печалба отъ нкое индустриално предприятие. Най-несправедливитъ данъци са косвенитъ. Който иска да въведе една справедливостъ въ облагането, той трябва да премахне косвенитъ данъци. Косвенитъ данъци са, които създаватъ беднотията, тъ са, които създаватъ изграждане на народа, тъ са, които създаватъ най-голъма несправедливостъ. А косвенитъ данъци непрекъснато се увеличаватъ. Увеличаватъ се често пъти и свършено неоправдано, както се увеличи тази година акцизътъ върху захарта съ 1:50 л., безъ да има защо, безъ да има каквото и да е оправдание.

Министъръ Добри Божиловъ: Имате гръшка. Цената на захарта е увеличена, а не акцизътъ, поради това, че се увеличи цената на цвеклото.

Тодоръ Поляковъ: Г-да народни представители! Когато се премахнатъ косвенитъ данъци и се премине къмъ прѣкото облагане и то прѣко облагане не на глава, прѣко облагане не процентно, а облагане прогресивно — по доходно — колкото е по-голъмъ доходътъ, толкова процентътъ да бъде по-голъмъ — тогава ще имаме едно справедливо облагане.

Искате ли да въведете известна реформа въ облагането, вземете да прегледате закона за данъка върху приходитъ. Законътъ за данъка върху приходитъ дава най-голъмото деро постѣпления отъ прѣжитъ данъци. Мислите ли вие, че законътъ за данъка върху приходитъ е най-справедливъ и най-свършенъ? Азъ твърдя противното: отъ този законъ се събиратъ най-много данъци отъ икономически слабѣти слоеве, отъ срднитъ слоеве и най-малко данъци се събиратъ отъ едритъ капиталисти, фабриканти и собственици. Азъ тукъ искамъ да направя едно възражение на единъ колега, който вчера говори и казваше, че най-справедливъ облогъ по закона за данъка върху приходитъ е данъкътъ върху оборота. Позволявамъ си да кажа, че най-несправедливиятъ облогъ е данъкътъ върху обо-

рота. Защо? Защото съ данъка върху оборота търговцитъ се облагатъ сами. Всички тъзи счетоводители — заклетѣ и незаклетѣ, които законътъ предвижда — и всички тия фактури и пр., всички тъзи търговски книги, които се водятъ, доколкото се водятъ, гонятъ една целъ — не да се отрази действителното положение, а да се излъже данъчната администрация.

Николай Султановъ: Това не е вѣрно.

Тодоръ Поляковъ: И загова, г-да народни представители, когато става въпросъ за данъка върху оборота, търговцитъ ви казватъ: хубавъ данъкъ е, нека стои! Хубавъ данъкъ е, но данъчната администрация не може да надникне, защото трябва да се облага по книгитъ, а кой провѣрява воденето на тъзи книги? Каква е възможността на данъчната администрация да надникне въ книгитъ на тъзи предприятия, никой не може да каже. И затова министърътъ на финанситъ миналата година тукъ ни каза: какво толкова много викате вие, които казвате, че трябва да се обложатъ едриятъ капиталъ, че трябва да се обложатъ дебелитъ вратове и широкитъ плещи? Ами я вижте, въ България има само 5-6 хиляди души, които плащатъ данъкъ повече отъ 8.000 л.?

Стамо Колчевъ: Вие колко данъкъ плащате?

Тодоръ Поляковъ: Недейте издребнява, елате да Ви кажа колко плащамъ. — Г-да народни представители! Съ данъка върху оборота се експлоатира.

Николай Султановъ: Това е лъжа, не познавате работитъ.

Тодоръ Поляковъ: Недейте говори така, колега, защото Вие тази година трябва да платите данъкъ върху ония доходи, които имате, вследствие на военната конюнктура — азъ ще дойда и върху това.

Николай Султановъ: Кажете Вие колко данъкъ плащате. На голѣмитъ дѣла, отъ които вземахте хонорари, колко данъкъ платихте?

Тодоръ Поляковъ: Вие имате 200.000 литри вино, цената на което е изскъпнала съ 10 л. на литъръ. Защо говорите така? Азъ не искамъ да се спрамъ на конкретни случаи; азъ говоря обективно, а Вие ме предизвиквате. Когато казваме, че данъчното бреме трябва да бъде справедливо, трябва да отидете къмъ прогресивно-подходното облагане. Азъ смѣтамъ, че именно на данъка върху приходитъ трябва да се обърне внимание. Немало капиталисти въ България! Вземете статистиката и ще видите, че отъ 1935 г. насамъ у насъ има около 60-70 хиляди търговски и индустриални предприятия, въ които работятъ близу 400-500 хиляди души работници. Всички тъзи предприятия даватъ печалби, и даватъ голѣми печалби. Вижте индустриалцитъ какво печелятъ, вижте търговцитъ какво печелятъ. Нашиятъ колега г-нъ Хайдудовъ ви каза, че печелилъ по 30%, когато по-рано не е могло да се печели толкова. Човѣкътъ си тури ръката на сърдцето, бѣше искренъ да ви каже това.

Значи, нашата данъчна система има нужда отъ опростотворение, има нужда отъ измѣнение, има нужда отъ реформи. Но ако вие искате да бъдете въ съгласие съ българския народъ, трябва да направите тъзи реформи така, че да се облекчи данъчното бреме на дребния собственикъ, на дребнитъ съществуваня, а да се обложатъ повече по-едритъ, като при това се засили контролтътъ, за да не се стига до положението да се казва тукъ, че хората въ България, които имали годишенъ доходъ повече отъ 1.000.000 л., не са повече отъ прѣститъ на едната ръка. Въ България вече има достатъчно имотни хора. И тукъ именно, г-да народни представители, е голѣмиятъ въпросъ. Нашата държава има нужда отъ приходи, а разходитъ се увеличаватъ все повече и повече. Вие тукъ претендирате, че отивате къмъ едно ново време. А новото време ви налага, новото време ви предлага да пристѣпите къмъ измѣнение на данъчната система. И, ако ще трябва да се засили народната отбрана, защото това е необходимо, недейте поставя цѣлото данъчно бреме пакъ върху плещитъ на работника, селянина, занаятчията, чиновника и интелигента, а го поставете върху тъзи, които иматъ широки плещи за облагане. Разбира се, най-напредъ трябва да се помисли върху това, че ние твърде много разпрострѣхме краката си; трябва да се помисли, че трябва да се премине вече къмъ едно съкращение на данъцитъ, че трябва да се премине къмъ икономии. Какво е това разточителство, какви са тия милиони, които минаватъ тукъ често пъти и безъ да има кворумъ! Откъде ще ги вземете, кой ще ги плати?

Тръбва да се пристъпи искрено към реформиране на нашата данъчна система, към опростотворение на данъчната система. Но за да се направи това, тръбва да се съгласите да засегнете кесията на други обществени слоеве, а не там, где то постоянно бърка.

За да заключа, искамъ да кажа и следното. Ние тук чухме много приказки около тронното слово, повечето от които бяха от представители на болшинството. Ние чухме тук да се лансират и платформи за управление. И въ мотивите към разглеждания сега законопроект на г-нъ министър Божилков има много сладки приказки, много хубави думи, обаче липсва смелост да се пристъпи към дѣла. Има даже известни нѣща, които стават вече твърде много пикантни, твърде много интересни. Така, например, пикантно е да се казва, че въ България снабдяването вече било осигурено, а пъкъ да нѣмате, да кажемъ, въглия и дърва за населението. Също така г-нъ министър Габровски въ своята речъ, говорейки за платформата на правителството, каза, че данъчните тежести ще легнат върху имотните сѣди, а всъщност виждаме, че се увеличаватъ данъците на дребните съществуваия. Ясно е, че думите не отговарят на дѣлата. Необходимо е да има дѣла и повече дѣла.

Завършвамъ, г-да народни представители. Азъ намирамъ, че законопроектътъ, който ни се предлага от министъра на финансите, г-нъ Добри Божилковъ, не разрешава никакъ проблемата за опростотворението на прѣжитѣ данъци, а има чисто фискална целъ, има за целъ и да облекчи работата на данъчната администрация. Азъ намирамъ, че тръбва сериозно да се пристъпи къмъ една данъчна реформа, и тази реформа не тръбва да бѣде никаква друга, освенъ намаляване числото на данъците, за да се постигне една прегледност въ данъчното бреме, да знае българскиятъ народъ колко има да плаща; една реформа, която да изключи косвените данъци — най-големия бремъ на българския народъ и на дребния данъкоплатецъ, и да се премине къмъ прогресивно-подоходното облагане, което да освободи бедните и дребните съществуваия, а да стовари данъчното бреме върху широките плещи на тия, които иматъ и могатъ да плащатъ. Най-сетне ще тръбва да се прибѣгне и къмъ единъ извънреденъ данѣкъ върху извънредните печалби отъ военната конюнктура. Въ последно време въ България се създадоха нови капиталисти, нови хора на състоянието, нови автомобили се пущатъ ежедневно изъ улиците. Тѣхъ тръбва да уловите. Пипнете тѣзи, които печелятъ отъ военната конюнктура и стоварете данъчното бреме върху тѣхъ, ако искате българскиятъ народъ да ви повѣрва, че отивате къмъ нѣщо ново. Не направите ли това, оставате си само съ приказките, не вършите нищо ново, всъщностъ тѣпчете тамъ, където сте били — на старото.

Прочее, макаръ че съмъ за унификацията, не одобрявамъ законопроекта и нѣма да гласувамъ за него, защото намирамъ, че той не разрешава проблемата. (Ръкоплѣскания отъ нѣкои народни представители)

Жико Струнчевъ: Кажете въ коя държава нѣма косвени данъци.

Никола Султановъ: И безъ пѣтель ще съмне.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Има думата народниятъ представител г-нъ Петъръ Марковъ.

Петъръ Марковъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Само преди нѣколко месеца, въ пролѣтната сесия на XXV-то общо Народно сѣбрание, ние бѣхме сезирани съ измѣнение на сѣщитѣ тѣзи закони, които сега се измѣнятъ съ законопроекта за опростотворение на прѣжитѣ данъци, а именно наредбата-законъ за пѣтищата, законътъ за разширение на желѣзнопѣтната мрежа и пристанищата и наредбата-законъ за обществено подпомагане, съ измѣненията на която въведохме така наречения данѣкъ многодневенъ доходъ.

Поставя се въпросътъ: каква нужда е накарала г-на министъра на финансите въ толкова кратко време да ни сезира сега отново съ измѣнението на тѣзи закони? Дати това е голѣмата нужда отъ редовни приходи за посрѣщане извънредните разходи или е отъ желанието да се премахне данѣкъта на глава, както се казваше, натуралната пѣтна тегоба, или да се опростотворятъ наистина формалностите по събирането на данъците, и специално на тѣзи данъци, или най-сетне да се внесе нова, по-голяма справедливостъ при облагането отъ тази, която бѣхме вложили съ измѣнението на сѣщитѣ тѣзи закони въ миналата сесия?

Преди всичко, г-да народни представители, азъ смѣтамъ, че е абсолютно невѣрно твърдението на нѣкои отъ ораторите

вчера по този законопроектъ, че у насъ имало повече отъ 200-300 срокове за плащане на данъците и затуй законопроектътъ се явявалъ много необходимъ, защото опростявалъ сроковете. Г-да народни представители! Знаете, че повече отъ 80% отъ нашия народъ сѣ селяни, които плащатъ само нѣколко данѣка. Вѣрно е, че въ нашата данъчна система, въ процедурата по събирането на данъците, има много срокове, но тѣ не се отнасятъ за тѣсѣни отдѣленъ данъкоплатецъ. Напримеръ, единъ селянинъ плаща данѣкъ-сгради, поземленъ данѣкъ или общински налози, и ги плаща въ три опредѣлени срокове: 25 февруарий, 25 юний и 25 октомврий. Селянинътъ не плаща тѣзи данъци въ никакви комплицирани десетки или стотици срокове. После, той има да отбие трудовата или пѣтната си повинностъ или да заплати желѣзнопѣтния си данѣкъ и други нѣкои дребни данъци, за които се говори. Но вие знаете, че за отбиването на пѣтната или трудовата повинностъ се прави предизвестие нѣколко седмици по-рано и че селянинътъ отработватъ тѣзи си повинности, когато сѣ свободни. Също и за събирането на желѣзнопѣтния данѣкъ бирниците ходятъ по къщите на хората да го искатъ. Та смѣтамъ, че не е нуждата отъ опростотворението на сроковете, която е накарала министъра на финансите г-нъ Божилковъ да ни сезира съ измѣнението на тѣзи закони.

Второ, време ли е сега да освобождаваме гражданите отъ натуралната пѣтна повинностъ, която имаме отъ толкова години? Азъ мисля, че сега не е време за това. Сега се говори за тотална война, за една ангажираща гражданна въ всѣко отношение война. Въ други страни, като, напримеръ, въ Германия, се създава тѣй наречения трудъ фронтъ: всички граждани отъ двата пола, дори старците и децата, сѣ привлѣчени да сътрудничатъ на новата държава. Азъ смѣтамъ, че най-малко сега е време България да премахне натуралната пѣтна тегоба. Азъ се присѣдинявамъ къмъ колегата Радоловъ, който изказа мнението да си остане пѣтната тегоба. Всѣки, който иска да си остане пѣтната тегоба, се счита като чели реакционеръ, защото било минало времето на ангариата. Всъщностъ, обаче, не е така. Както казахъ, има страни, където е възприета натуралната повинностъ и тамъ постигнаха блестящи резултати, а ние убиваме тѣзи инициативи у насъ.

Г-да народни представители! Знаете, че въ България имаше села, които тѣхъ въ калъ и които можаха да се благоустроятъ и свържатъ съ пѣтища само благодарение на натуралната пѣтна тегоба. Известно е колко малъкъ париченъ доходъ има българскиятъ селянинъ, и ако сега посегнемъ на кесията му, да събираме въ пари този данѣкъ отъ него, съ това ние нѣма да му направимъ никаква услуга, колкото и малко да му вземемъ. Тукъ азъ искамъ да отговоря на твърдението, че сега сме щѣли да вземемъ на селянина по-малко, отколкото сме му вземали досега въ форма на трудъ. Знаемъ, че презъ зимния сезонъ нашиятъ селянинъ нѣма къде да пласира своя трудъ и кисне по кръчмите. Досега тѣкмо презъ това време той работѣше петъ дни, за да отбие пѣтната си тегоба.

Г-нъ Спасъ Ганевъ-вчера каза, че постѣпленията отъ пѣтния данѣкъ сѣ по-малки поради увеличаването на данѣка. И азъ съмъ убеденъ въ това, защото, като увеличихме пѣтния данѣкъ, хората се принудиха да го отбиватъ въ натура и постѣпленията намалѣха.

Министъръ Димитъръ Василевъ: Не е вѣрно, че постѣпленията отъ пѣтния данѣкъ сѣ по-малки.

Петъръ Марковъ: Азъ предполагамъ, че по-малкото постѣпления сѣ компенсирани съ отработването въ натура.

Г-да народни представители! Като напущаме тази наша система на натурално отбиване пѣтната тегоба, ние ще освободимъ българския народъ отъ задължението да я отработва и нѣкои ще ни ръкоплѣскаатъ, но съ това ние нѣма да направимъ услуга на нашето отечество. Не е моментътъ сега да гъделичкаме масите да не плащатъ, защото съ този законопроектъ ние ще ги обложимъ съ много по-тежки данъци. Азъ считамъ, че по този начинъ ние правимъ много лоша услуга на българския народъ, защото отново ще буренясатъ пѣтищата между селата и малките паланки. Тамъ нѣма кой да прави пѣтища. Г-нъ министъръ Василевъ може да даде нѣколко стотинъ милиона за пѣтища, но тѣ ще тидатъ за направата на първокласни и второкласни пѣтища, а не и за такива между малките селѣща, тѣ ще си останатъ безъ пѣтища. По този начинъ ние ще направимъ мечешка услуга на народа.

Г-да народни представители! Като правимъ сега, пѣтниятъ данѣкъ да се плаща само като връхнина на прѣжитѣ данъци, ще се натъкнемъ за такива случаи. И единъ старецъ, 80-годишенъ, който има 100 декара земя, ще плаща

платен данък, а принципът по стария закон бѣше той да не плаща, защото е много стар, а да плащат синовете му. И обратното, въ едно голѣмо стопанство може да има 5—6 души синове, но тѣ нѣма да дадат нищо, макаръ да сѫ левенти, годни за работа. Ето една несобразност, една несправедливост, която не трѣбва да оставимъ да съществува въ новия законъ.

Най-после нѣкой може да каже, че съ законопроекта се цели да се внесе справедливост. Азъ смѣтамъ, че това не е така. Наистина вчера ѝ днесъ тукъ се изтъкна, че всички, които иматъ годишенъ доходъ до 70.000 л., ще плащатъ по-малко платенъ данъкъ и други данѣци, отколкото сѫ плащали досега, а тѣзи, които иматъ надъ 70.000 л. годишенъ доходъ, ще плащатъ по една слаба прогресия все по-голѣмъ и по-голѣмъ данъкъ. Това е вѣрно. Но отъ друга страна пѣкъ има и несправедливост въ законопроекта. По стария законъ за пѣтицата чиновничитѣ сѫ заплатата до 5.000 л. месечно плащаха 6% платенъ данъкъ, а тѣзи сѫ запла.а надъ 5.000 — 7%. Сега всички ще плащатъ 1/2% върху месечната си заплата, или 6% годишно. Следователно, на тѣзи, които получаватъ заплата надъ 5.000 л., се прави едно облекчение отъ 1%, което, мисля, не е оправдано отъ гледище на момента, който живѣемъ. Сѣщо така чиновничитѣ отъ Земедѣлската и Народната банка ще плащатъ 5%. Защо имъ правимъ туй облекчение, когато знаемъ, че тѣ получаватъ по-голѣми заплати отъ другитѣ държавни служители? И тукъ се върви по единъ път, който не говори за една справедливост.

Освобождаватъ се отъ платенъ данъкъ и лихвитѣ, получавани за влоговетѣ. Г-нъ министърътъ на финанситѣ казва, че болшинството отъ вложителитѣ сѫ такива въ Пошечката спестовна каса и че се касае за малки динѣи на влоговетѣ на дребнитѣ съществувания. Това е така, но можемъ да туримъ единъ минимумъ, защото иначе и тѣзи, които иматъ вложени милиони въ банкитѣ, нѣма да плащатъ никакъвъ платенъ данъкъ. Азъ смѣтамъ, че г-нъ министърътъ на финанситѣ ще се съгласи въ комисията да се върнемъ на този въпросъ и да обложимъ тази категория хора.

Министъръ Добри Божиловъ: За лихвитѣ отъ Спестовната каса ще говоримъ, когато разглеждаме законопроекта въ точка четвърта отъ дневния редъ.

Петъръ Марковъ: Г-да народни представители! Въ законопроекта има нѣщо по-лошо. Вѣрно е, че тѣзи, които плащатъ данъкъ върху оборота, какъвто е г-нъ Минчо Ковачевъ, напримѣръ, ще плащатъ по третѣ закона 100% върху оборота върху данѣка си, т. е. ще плащатъ много повече, отколкото досега. На пръвъ погледъ това съставлява голѣма социална справедливост. Но, г-да народни представители, тѣзи данѣци всецѣло се прехвърлятъ върху консумацията. Не само че търговцитѣ иматъ такъвъ принципъ, да прехвърлятъ данѣцитѣ си върху ценитѣ на стокитѣ, но има и едно министерско постановление № 2454, отъ 24 ноември 1939 г., съ което Министерскиятъ съвѣгъ нарежда, отдѣлението за ценитѣ при Министерството на търговията да калкулира въ ценитѣ на стокитѣ на англосиститѣ търговци, вносителитѣ и фабрикантитѣ данѣка върху оборота и 10% печалба.

Министъръ Добри Божиловъ: Отмѣнихме това. Никакъвъ косвенъ или прѣкъ данъкъ не може да бѣде калкулиранъ въ цената на стокитѣ.

Петъръ Марковъ: Не зная. Ако е отмѣнено, още по-хубаво. Въ всѣки случай това постановление на Министерския съветъ съществуваше известно време, и търговцитѣ спокойно сѫ стоварвали цѣлата си данѣчна тежестъ върху консуматоритѣ.

Заклучавамъ, г-да народни представители. Само голѣмата нужда отъ пари е накарала г-на министра на финанситѣ да търси нови редовни приходи за посрѣщане на извънреднитѣ разходи. Наистина, трогателно е старанието на г-нъ министъръ Божиловъ да търси да намѣри нови приходи. Но азъ смѣтамъ, че когато става въпросъ за нови облагания, трѣбва да се позамислимъ не е ли време да спремъ съ новитѣ облож., или, ако се налага да ги въведемъ, какъ трѣбва да се направи това. Г-да народни представители! Веднажъ презъ пролѣтната сесия ние предложихме данѣкоплатцитѣ, а сега още единъ път ги облагаме и имъ туряме по-голѣмъ процентъ. Не е ли дошелъ вече предѣлтѣ, кѣдето трѣбва да спремъ? Защото знаемъ, че когато се облагатъ данѣкоплатцитѣ постоянно, идва единъ моментъ, когато тѣ не само нѣма да плащатъ малкитѣ или голѣмитѣ данѣци, но въобще нѣма да плащатъ данѣци. Когато данѣкоплатцитѣ се уплаши отъ данѣка, той вече маха съ рѣжка и не го плаща. Азъ смѣ-

тамъ, че ние отиваме къмъ туй положение: нѣкои категорични данѣкоплатци ще се уплашатъ отъ многото данѣци и нѣма да плащатъ. Не искамъ да се обявявамъ противъ г-нъ Божиловъ. Смѣтамъ, че и той има сѣщитѣ схващания, само че той не намира, че е дошелъ моментътъ да спремъ съ новитѣ облагания.

Има други категории, които трѣбва да обложимъ. Ние трѣбва да съберемъ нови приходи отъ други категории, да прибѣгнемъ до нови обекти, но да спремъ съ старитѣ обекти, защото вече стидохме до единъ краенъ предѣлъ. И ако все пакъ трѣбва да се събератъ данѣци, или ако трѣбватъ срѣдства, нека прибѣгнемъ до други източници, напримѣръ, до заемъ или други нѣкои източници, които г-нъ финансовиятъ министъръ ще посочи, но въ всѣки случай да спремъ съ тия прѣкомѣрни облагания.

Г-да народни представители! Спомняте си, че въ миналата сесия тукъ бѣше сложенъ за измѣнение законътъ за данѣка върху приходитѣ, и че г-нъ финансовиятъ министъръ ни каза, че има една категория данѣкоплатци, които иматъ доходи отъ 80.000 до 150.000 л. годишно и че тия данѣкоплатци, въ сравнение съ ония, които плащатъ данѣкъ върху оборота, сѫ много леко обложени. Той бѣше посочилъ единъ случай, който е много смѣшенъ: отъ двама търговци почти съ еднакъвъ оборотъ единиятъ плаща 3-4 пѣти по-малъкъ данъкъ отъ другия. Не зная какво стана въ комисията. Мисля, че търговцитѣ, събрани на една конференция въ Русе, взеха решение да се помоли финансовиятъ министъръ да не се прави това измѣнение и, тѣй или иначе, това измѣнение не стана. Ето единъ обект, който се изоставиха, но който г-нъ финансовиятъ министъръ може да ни посочи, за да се спремъ върху тѣхъ.

Министъръ Добри Божиловъ: Сега тия 70% отиватъ върху тѣхъ.

Петъръ Марковъ: Да, но само 70% върху основния данъкъ, който не е справедливо наложенъ.

Сега г-нъ финансовиятъ министъръ ни сезира съ връхнини върху неправилно наложенъ данъкъ. Наистина 70%, но връхнини. И понеже основниятъ данъкъ не е правилненъ, и връхнинитѣ ще бѣдатъ неправилни. Азъ искамъ да кажа: понеже търсимъ нови данѣци, нека г-нъ финансовиятъ министъръ да ни сезира пакъ съ този въпросъ. Защото, тѣй както се развиха дебатитѣ миналата година въ комисията, ние спорихме надълго и широко, напримѣръ, кооперациитѣ върху какъвъ оборотъ да бѣдатъ обложени. Дойде се до положението, кооперативнитѣ синдикати или кооперациитѣ да плащатъ 60% върху печалбата, а нѣкъде и повече, защото иматъ голѣми обороти съ низъкъ лихвенъ процентъ, а тѣзи търговци, за които казахъ, да не плащатъ почти нищо.

Най-после, г-да народни представители, ние имаме и други обекти, които ле сѫ засегнати. Тази година, напримѣръ, при добрата стопанскъ ситуация, въ която се намирахме, имаше земеделци стопани съ стопанства надъ 100, 200, 500 декари, които реализираха 100, 200, 300, 400 хиляди лева печалби. Азъ не зная какъ сѫ обложени тѣ, но мисля, че сѫ обложени, както всички други земеделци-стопани.

Министъръ Добри Божиловъ. Има.

Петъръ Марковъ: Наистина, ние покровителствуваме производителя, но този, който е получилъ 400.000 л., защо да не бѣде обложенъ съ единъ допълнителенъ налогъ? Напримѣръ, земеделецъ-стопанинъ, който има надъ 60.000 л. годишенъ доходъ, защо да не бѣде обложенъ? За този доходъ той трѣбва обезателно да бѣде обложенъ. Затуй че е земеделецъ-стопанинъ, следва ли да го освободимъ, а да обложимъ други категории граждани? Въ края на краищата всичко ще легне върху консуматора, но нека и едриятъ производител, който има по-голѣми доходи, доходи, които надхвърлятъ екзистенцъ-минимума, необходимъ за живѣене, да плати. Ето единъ новъ данѣченъ обектъ, съ който, вѣрвамъ, г-нъ финансовиятъ министъръ ще ни сезира въ скоро време.

Най-после данѣцитѣ трѣбва да следватъ пѣтя на богатата. Ако единъ производител или стопански деятел има единъ доходъ, ние трѣбва да ги проследимъ по тѣхния път. И понеже произведението на нашия земеделецъ-стопанинъ минаватъ презъ границата, ние трѣбва да отидемъ на границата, когато се изнасятъ тия произведения, да видимъ какво се плаща и какво се взема. Въобще ние трѣбва да потърсимъ повече стопански обекти отъ тѣзи, които сега сѫ предвидени за облагане, за да спремъ облагането и преоблагането на единъ и сѣщи категории и на единъ и сѣщи данѣкоплатци, за да не ги отчаемъ да кажатъ, че нѣма вече да плащатъ, защото такъвъ моментъ наистина може да дойде.

Г-да народни представители! Повдигна се тукъ единъ другъ въпросъ отъ преждеговорившиѣ: да направимъ всички пѣтица държавни, да нѣма общински пѣтица. Азъ мисля, че това не е смисълътъ на законопроекта, че не се иска такова измѣнение на закона за пѣтицата и че ние нѣма да преминемъ къмъ такава мѣрка, затуй защото има маса черни общински пѣтица, които вършатъ прекрасна работа — обслужватъ стопанствата, и които общинитѣ по свои решения строятъ съ трудова повинностъ. Съ този законопроектъ ние вече махваме пѣтната тегоба, като натурална. Въ бждеше ние вече ще я плащаме. Тогазъ, съ какво ще строятъ общинитѣ своитѣ пѣтица? Естествено, съ трудовата повинностъ. Но съ трудовата повинностъ не могатъ да се строятъ държавни пѣтица; съ трудовата повинностъ могатъ да се строятъ само общински пѣтица. Трѣбва да остане селянитѣ да си отработватъ пѣтната повинностъ на общинскитѣ пѣтица, които имъ сѣ необходими и които г-нъ министрътъ на благоустройството по никой начинъ нѣма да строи.

Говори се за единъ единственъ данѣкъ. Г-да народни представители! Единъ единственъ данѣкъ въ нашата страна не може да бжде въведенъ. Той не може да бжде въведенъ между другото и затуй, защото нашето стопанство е раздробено; то не представлява нѣщо цѣлостно и опредѣлено. Напримѣръ, вие ще видите зѣ селата и малкитѣ градове единъ е занаятчия, но сѣмщевременно е и земеделець-стопанинъ; сѣмщевременно той има приходи отъ нѣколко източници. Е, какъ ще можемъ да създадемъ единъ единственъ данѣкъ за такъвъ гражданинъ? Ние трѣбва да създадемъ толкова данѣци, колкото стопански дейности има, колкото и малки да сѣтъ, за да можемъ да вземемъ отъ всички изворчета и да съберемъ данѣци толкова, колкото сѣ необходими. Съгласно измѣненията на закона за пѣтицата, като най-големъ източникъ за приходи не, но като единъ лостъ за направа на пѣтицата, това е редовната трудова повинностъ.

Г-да народни представители! Редовната трудова повинностъ, тъй както се въведе първо у насъ, а следъ туй въ други страни, изигра голѣма роля. Знаемъ каква реакция тя възбуди отначало противъ себе си. Тя се смѣта за нѣщо сѣрдновоѣково и вандалско, защото се апелираше къмъ селянитѣ и гражданитѣ да дадатъ своя трудъ въ натура. Но въ края на краищата времената се измѣниха до такава степенъ, че и голѣми културни страни, каквито сѣм индустриалнитѣ страни, кждето паричното стопанство е взело 99% отъ всичко, каквото сѣмществува въ тия страни, въведоха трудовата повинностъ. Обаче нашата трудова повинностъ не може да отговори на ония нужди и условия, които животътъ налага и изисква. Вие виждате, че въ нашата трудова повинностъ, тъй както е тя, преди всичко липсватъ технически съоръжения и машини, че нашата трудова повинностъ работи съвсемъ примитивно, че нашата трудова повинностъ борава съ офицери, които нѣматъ необходимитѣ технически познания. Тамъ нѣмаме никакви инженери и техници-специалисти, а имаме хора, които не сѣм пригодени, не сѣм обучени, нѣматъ ония познания, които сѣм необходими за тая работа. Тѣ извършватъ трудовата повинностъ, и, естествено, тя не може да даде ония резултати, които се очакватъ отъ нея.

Следователно, щомъ трудовата повинностъ остава едно отъ най-главнитѣ сѣрства за строителство на пѣтица въ нашата страна, тя трѣбва да бжде реорганизирана, тя трѣбва да бжде снабдена съ всички технически съоръжения и персоналъ, за да може да отговори на нуждитѣ, които времето ѣ налага.

Първоначално азъ се спрѣхъ на това, че като изоставимъ натуралната пѣтна повинностъ, ние оставяме селата, далечнитѣ наши краища безъ пѣтица. Това е вѣрно. Какво трѣбва да направимъ, ако наистина Народното събрание приеме да се изостави натуралната пѣтна тегоба и се премине къмъ паричния пѣтенъ данѣкъ? Азъ предлагамъ, въ закона да се уговори: първо, задължително поне половината отъ пѣтния данѣкъ, който се събира отъ една околия, да остане въ самата околия, на разположение на мѣстнитѣ технически власти, за да могатъ тѣ да направятъ пѣтицата; и, второ, въ самия законъ да се каже какъвъ процентъ отъ общия пѣтенъ данѣкъ, който се събира въ пѣлата страна, трѣбва да бжде възвърнатъ за ония третокласни и четвъртокласни шосета, които сѣм започнати, но които не сѣм довършени.

Г-да народни представители! Повече отъ 1.000, 2.000, 3.000 ккм. такива пѣтица тѣнатъ въ калъ и не сѣм свършени. И какво ще стане съ тѣхъ. Тамъ сѣм хвърлени стотици милиони наши грѣшни пари и трудъ и благоустройство на това, че паритѣ ще отидатъ за голѣмитѣ артерии, тѣ ще останатъ неизкарани. Затуй азъ предлагамъ да се предвиди въ закона единъ процентъ — какъвто и да е — отъ

сѣрствата на фонда „Пѣтица“, който да отиде за тази целъ.

Следъ това ще трѣбва да бждатъ обложени съ единъ процентъ върху пѣтния данѣкъ, който плаща бащата земеделець-стопанинъ, и неговитѣ синове, които работятъ заедно съ него, за да се запази оная старъ принципъ, споредъ който всѣки работоспособенъ трѣбва да бжде мобилизиранъ и да даде своя трудъ за направа на пѣтицата. Защото принципътъ на нашия старъ пѣтенъ данѣкъ, на старата наша пѣтна повинностъ не е да се плаща, но да се работи и то не само отъ тѣми, които извършватъ една стопанска дейностъ, но отъ всички, които сѣм работоспособни, тъй както военната повинностъ се отбива отъ всички, които сѣм здрави и годни. Независимо отъ това, дали единъ баща има единъ синъ или петъ сина, всички трѣбва да отбиятъ своята военна повинностъ. Сѣмщѣ така и тая повинностъ за пѣтицата трѣбва да бжде приложена така, че всѣки синъ трѣбва да плати нѣщо върху това, което плаща неговиятъ баща, затуй защото е здравъ и читавъ и работи.

Г-да народни представители! Азъ направихъ известна критика на измѣненията на тия закони не съ целъ да ги отхвърлямъ, да ѣ ги гласуваме. Напротивъ, като се надѣвамъ, че препорѣжитѣ, които азъ изказахъ, и тия, които изказаха преждеговорившиѣ, ще бждатъ усвоени отъ комисията, че известни поправки ще бждатъ направени, че ония много добри стари принципи, които бѣха легнали въ тая натурална пѣтна тегоба, ще бждатъ запазени поне отчасти, че и далечнитѣ села нѣма да останатъ безъ пѣтица, че и за тѣхъ ще сѣм погрижимъ, и г-нъ министрътъ на благоустройството ще ни каже какво мисли да прави за тия отдалечени краища — при такива уговорки и резерви по тия закони, макаръ че тѣ сѣм една тежестъ, ще ги гласуваме по начало, като ще направимъ съответнитѣ измѣнения въ комисията. Но сѣмщевременно, изхождайки отъ интереситѣ на мѣстѣ избиратели и като народенъ представителъ, азъ дължа да ви изкажа своето мнение, че е крайно време да спремъ да отиваме по една и сѣмща посока за увеличение на данѣцитѣ. Нека най-много се боямъ отъ туй, да не настѣпи апатия всрѣдъ маситѣ долу — една апатия, при която тѣ нѣма да изпълнятъ нито воинския си дългъ, нито дълга си на данѣкоплатци и по тоя начинъ да не всѣмемъ въ края на краищата едно отчаяние всрѣдъ тѣхъ, да станатъ всички лоши граждани.

Азъ смѣтамъ, че това е въ общи думи и мнението на господа министритѣ, но каточели тѣ още не сѣм избрали момента, когато ще трѣбва да спратъ това облагане. Може би тѣ смѣтатъ, че все пакъ, като се отива по този пѣтъ, не се е стигнало до единъ опасенъ завой. Това е въпросъ на преценка — кой какъ държи връзка съ маситѣ долу. Азъ току-що идвамъ отъ околията си, кждето преди нѣколко дни устройхъ едно събрание, и мога да кажа, че тия нови облагания, споредъ мене, трѣбва да бждатъ смекчени, да се прибѣгне до нови данѣчни обекти, до заеми и т. н. и по тоя начинъ да се доберемъ до ония сѣрства, които сѣм много необходими на нашия финансовъ министъръ, за да може да задоволи крещящитѣ нужди на нашия бюджетъ. (Нѣкои народни представители ржкоплѣскаѣ)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Има думата народниятъ представител г-нъ Лазаръ Поповъ.

Лазаръ Поповъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Въ миналата сесия на Народното събрание въпросътъ за опростотворяването на данѣчната ни система бѣше повдигнатъ настойчиво и сериозно. Г-нъ Божиловъ, нашиятъ министъръ на финанситѣ, обеща да внесе надлеженъ законъ и той изпълнява своето обещание днесъ съ предложението законопроекта. За тая му точностъ не може да не се благодаримъ.

Нуждата отъ опростотворяване на данѣчната ни система трѣбва да се схване много добре. Това не е вече фискаленъ проблемъ, а въпросъ технически и свързанъ съ живия интересъ на народа къмъ задълженията му спрямо държавата. Не е нужно да приповтаряме днесъ основанията, за да бждемъ убедени въ дефектитѣ на данѣчната ни система и да искаме наистина единъ задоволителенъ въ всѣко отношение законъ.

Фискална политика и фискална техника трѣбва да бждатъ съгласувани по такъвъ начинъ, че наистина за всѣки данѣкоплатецъ да стане ясно и разбираемо какви данѣци плаща и кога трѣбва да ги плати.

Недостатѣцитѣ на днесъ сѣмществуващата данѣчна система сѣм следнитѣ.

Първо. Множество данъци. Основният данък сж 20, а поддълженията им сж 57; или всичко у насъ има 77 вида облагания. Освен това облагатъ се 2.000 артикули за вносъ, износъ и вътрешна консумация и 450 по закона за привилегиите, акцизите и патентите.

Второ. Голъми и тежки сж данъците у насъ. Като изключимъ косвените, а направимъ смътка на пръките облагания у насъ, ще се констатира, че данъчното бреме се вдижи срѣдно между 27 и 35% отъ бруто дохода на отдѣлното лице.

Трето. Прimitивна счетоводна техника. 337.500 данъкоплатци плащатъ основните данъци, г-да народни представители, възъ основа на сведения на данъчни агенти и записани въ книги, които нѣматъ нищо общо съ счетоводната наука. По тая причина никой никога не знае колко има да дължи, а много често и самата данъчна власт не е въ състояние да даде точно изчисление на дължимото. Това, отчасти, обяснява недоборите и недовърието на гражданна къмъ фиска.

Четвърто. Санкции, глоби и актове. Ето срѣдствата за въздействие върху съзнанието на данъкоплатеца. Бидейки много строги, много формални и високи по размеръ, тѣзи мѣрки даватъ обратни резултати. Данъкоплатецътъ бѣга отъ задълженията си и търси незаконните пътища за уреждане на пропуските и нарушенията. Особено това се отнася за пропуските по многобройните срокове за обжалванията и за внасянията на данъците, защото почти никой български гражданинъ не знае сроковете, въ които следва да се издължи.

Пето. Случайностъ въ нашата данъчна политика и система. Голъма частъ отъ данъците сж създадени временно, за да задоволятъ конюктурни нужди, после сж утвърдени като постоянни и това руши всѣки помисълъ за данъчна политика и система въ облагането. Законите се гласуватъ набърже, тѣ не сж съобразени въ много случаи съ податните сили на народа и действуватъ като принуда, разбира се, винаги обосновавана въ името на държавния интересъ.

И на края, шесто, липса на справедливостъ. Безъ да се аргументирамъ подробно, ще подчертая изказаната пакъ отъ това мѣсто отъ мене по-рано мисълъ: като че ли не, но действително най-много и най-добросъвестно въ насъ плаща наемническото въ члстните и въ държавните предприятия, а най-малко истинските държатели на печалбите и доходите. Като че ли само безобложниятъ данък е реаленъ изразъ на данъчна справедливостъ, тъй като останалите категории — включвамъ и себе си въ тѣхъ — още не сж стигнали до съзнанието да обявяватъ истинските си печалби, а данъчната администрация не е открила срѣдствата за издирването имъ. Сравнителни таблици биха могли да покажатъ истински курioзи, при които, процентно взето, единъ наемникъ плаща повече отъ единъ износител на стоки въ чужбина или отъ единъ комисионеръ при доставки на материали за военни нужди. Това, разбира се, е у насъ, а не другаде.

Г-да народни представители! Тия основни недѣзи на нашата данъчна система следва да бждатъ поправени съ новия законъ. Той трѣбва да донесе за данъкоплатците точностъ, яснота въ данъчните задължения и улеснения при плащането. Резултатите за съкровището ще бждатъ добри, защото чрезъ новата организация постѣпленията ще бждатъ навременни, а недоборите ще се сведатъ до възможния минимумъ. Недѣлимъ елементъ въ тази реформа е голъмиятъ въпросъ за подобрене на персонала въ данъчната администрация, на когото трѣбва да се осигури отлично възнаграждение и право на авансиране, както га е възприето и въ Народната банка, и въ Земедѣлската банка, и въ много други институции у насъ.

Сроковете на данъчните задължения следва да държатъ най-тѣсна връзка съ стопанските особености на страната, материалните възможности на гражданите и способността на разните дирекции своевременно да бждатъ готови съ административната работа по точното установяване на задълженията. Само честото спохождане на данъкоплатеца отъ страна на бирника, най-малко два пѣти въ годината, ще даде възможностъ за чувствителни подобрения въ постѣпленията.

Процедурата по облагането трѣбва да се опрости, за да се получи максимална бързина въ действията на облагателните органи. Това ще стане като, между другото, се създадатъ тѣй много исканите и необходими фискални сѣдилища, които ще играятъ ролята на независимъ арбитъръ въ отношенията между данъкоплатецъ и фиска. Юрисдикцията следва да слѣзатъ отъ сцената на данъчното право-раздаване, за да има равенство между властникъ и гражданинъ отъ гледище на фиска.

Ето, г-да народни представители, принципите, на които ще трѣбва да легне една голъма реформа за опростотворяването на нашата данъчна система.

Предложениятъ законопроектъ трѣбва да бжде разглежданъ обективно и сериозно. Той има своите положителни страни и ние сме длъжни да ги изтъкнемъ, за да не става нужда да се заблуждава който и да е. Макаръ и на пръвъ погледъ да не се добива впечатление отъ реформата, което да даде представа, че тя ще улеснява и опростява системата на прѣкото облагане у насъ, всѣщностъ основното разглеждане на проекта очертава доста полезни страни на сѣщия. Така, ако си поставимъ въпросите: въ какъвъ срокъ се плащаше пѣтниятъ данъкъ, какъ се пресмѣташе желѣзнопѣтниятъ данъкъ, какви разходи се приспадахъ при еднодневния доходъ, кѣде се внасяше единиятъ, какъ се удържаше другиятъ, кои се облагатъ, кои се освобождаватъ, веднага разликата изпква до очевитностъ. Докато сега сж необходими дълги и широки справки въ маса държавни вестници, докато никой не може да запомни разнообразните правила и още по-разнообразните изключения, докато никой не може да отговори направо на кой и да е отъ горните въпроси и става жертва на актове и глоби, за въ бждеще по този проектъ работата е по-проста: какъвото е за данъка върху приходите, това е за пѣтния данъкъ, за еднодневния доходъ, за желѣзнопѣтния данъкъ и за данъка върху приходите отъ заплатите, сѣщото е и за гербовия налогъ на акта за встъпване въ длъжностъ. Горните отдѣлни тежести за въ бждеще се изразяватъ само въ една връхшина върху данъка върху приходите. Данъкоплатецътъ ще пресмѣта връхшината общо, а следъ това самъ бирникътъ ще я разпредѣля, което не интересува данъкоплатеца. И така, данъкоплатецътъ за всѣки тия тежести ще се издължи наведнажъ съ една вносна бележка, съ едно отиване, съ една квитанция, съ една ревизия на фискалната властъ. Като се вникне въ сѣщността на работата, безспорно улеснението е много голъмо.

И все пакъ, г-да, законопроектътъ не предизвика почти никакъвъ интересъ, както навѣнъ въ обществото, тъй и между насъ, народните представители. Макаръ че г-нъ министърътъ и фискалната администрация имаха прекрасната идея да оповестятъ този законопроектъ изцѣло въ пресата, въ прѣски туй, онѣзи, които досега се изказаха въ пресата, засегнаха само известни части, а не засегнаха изцѣло законопроекта. Отъ това пакъ трѣбва да се извади едно заключение: че недовърието въ българския данъкоплатецъ къмъ всѣки данъчни реформи е толкова голъмо, че дори и тогава, когато ни се предлага единъ законопроектъ съ доста положителни страни, той нѣма нужното довѣрие, не го разглежда внимателно, не се отнася достатъчно загрижено къмъ него.

Но тукъ се говори за опростотворяване на данъчната система. Г-да народни представители! Съ една дума казано, опростотворяването на данъчната система значи сливането на данъците. Ето основата, върху която трѣбва да се постави реформата. Ето отъ коя гледна точка ще трѣбва да я разглеждаме.

Не може, г-да народни представители, върху една и сѣща облагателна база да има много на брой и различни данъци. Данъците ще бждатъ винаги нѣколко на брой, като ще бждатъ различни споредъ основата на облагането: прѣки — върху прихода, върху оборота, върху капитала, косвени, берии и т. н., но не и нѣколко прѣки данъци върху оборота, нѣколко прѣки данъци върху приходите и т. н. Последните могатъ да бждатъ основни и допълнителни, най-много като корективъ, но не и нѣмачи никаква връзка помежду си, освенъ връзката, че се трупатъ върху обща основа. Това, което е у насъ желѣзнопѣтния данъкъ, пѣтния данъкъ, еднодневниятъ доходъ, удържките за фонда „Безработни интелегенти“, облагащи все прихода — освенъ данъка върху приходите — това никжде въ свѣта го нѣма. Ако приходите трѣбва да се обложатъ, облагането ще стане съ данъкъ върху прихода. Ако за пѣтищата трѣбватъ пари, не може за пѣтищата да се изгражда специално облагане на приходите. Тогава приходътъ ще се дообложи, но ще се дообложи съ данъкъ върху приходите. Това, което става у насъ, не почива на никаква система. Освенъ дето на данъкоплатеца за единъ и сѣщъ приходъ се трупатъ най-различни данъци, но никой днесъ не знае колко процентъ данъкъ плаща върху приходите и колко е общиятъ размеръ на данъците му — прѣки, косвени и т. н. Нѣщо повече, г-да народни представители. Ако законътъ за данъка върху приходите е прокарвалъ принципи социални, стопански и пр. — искалъ е данъкътъ да бжде прогресивенъ, приспадалъ е екзистенцъ-минимума и т. н. — дошли сж следъ това нѣкакви временни закончета, които сж осутили цѣлата тази основа на облагането. Едно е мислитъ законодателътъ, а съвсемъ друго

е излъзло впоследствие, поради факта, че въ разни времена са се трупаели инцидентно данъчета без връзка с основните принципи на веднажъ установената данъчна система.

Много още може да се каже въ този духъ. Подобна данъчна система не отговаря на никакви научни принципи. Целта на данъчната наука е да препоръча и установи рентабилни и стабилни данъци. Прочее, не е мъжно да се разбере, че за да бъдат такива данъците, трябва всичко, което тежи върху общата основа, да изхожда отъ еднакви принципи. Ето това значи сливаче на данъците върху една обща основа, нъщо, което, за съжаление, въ този законопроектъ ние не го виждаме напълно прокарано.

Но законопроектътъ има своите дефекти. Ако ние искаме да бъдемъ лоялни и да отразяваме тукъ действително онова, което мислимъ, безъ огледъ на туй кой ще се разсърди, безъ огледъ и на това кой ще се засегне даже, дълженъ съмъ да кажа, че законопроектътъ за опростотворяването на пръките данъци не отговаря напълно на наименованието си, защото при облагането на свободните занаяти, търговците и индустриалците, редомъ съ основния данък-занятие, запазватъ самостоятелно съществуване въ формата на отделно изчислени върхнини още и желъзнопътниятъ данъкъ, който остава постояненъ данъкъ, пътниятъ данъкъ, еднодневниятъ данъкъ и този за обществените бедствия. Но освенъ това оставатъ да се определятъ и събиратъ отделно и въ други срокове още следните данъци: допълнителниятъ данъкъ върху общия доходъ съ всичките му стари и нововъведени върхнини то този законопроектъ, данъкътъ за временната трудова повинност, задължителните вноски за професионалните организации и пр. При облагане на заплатите, надниците и възнагражденията, по чл. 6 отъ наредбата-законъ за данъка върху приходите редомъ съ данъка-занятие, съ всичките му стари и нови върхнини, по законопроекта оставатъ да се събиратъ отделно: данъкътъ върху общия доходъ съ всичките му стари и нови върхнини; данъкътъ за настаняване на интеллигентните безработни, възлизащъ отъ 2 до 10% върху сбора на brutната заплата и всичките други възнаграждения; вноските за обществени осигуровки, безработица и злополука, вноска за задължително членство въ професионалните организации, откупътъ на временната трудова повинност и пр., изчислявани по различни начини за всеки месецъ върху единъ и същи доходъ, веднажъ бруто, веднажъ нето, внасяни на различни мѣста, въ различни срокове и срещу отделни списъци, ведомости и други оправдателни документи.

Следователно, почти всичката сложностъ и безпрегледностъ на досегашната система остава и напредъ, усложнена още повече съ новосъздадените върхнини, съ различното имъ изчисление и отчитане съ отделни и различни документи.

Бихме имали, г-да народни представители, действително опростотворение на пръките данъци, тежесте и налагания върху единъ и същъ облагаемъ обектъ — действително реализирания месеченъ или годишенъ приходъ — ако всички тия пръки данъци бѣдатъ събрани и налагани въ видъ на единственъ общъ сборенъ данъкъ. Въ това отношение у насъ, въ България, имаме единъ на сърдчителенъ примѣръ, който трѣбваше много добре да послужи на съставителитъ на законопроекта. Този примѣръ даде Столичната община, която въведе сборенъ данъкъ, обемащъ всички видове общински данъци и такси върху недвижимата собственостъ въ София, внасянъ въ определени данъчни срокове, на едно мѣсто, срещу единственъ оправдателенъ документъ. За съжаление, този примѣръ, далъ и реални резултати, не е билъ взетъ подъ внимание отъ съставителитъ на законопроекта.

Предлаганиятъ законопроектъ не държи напълно сметка за социалната справедливостъ, за необходимостта отъ различно и по-леко облагане на малките доходи, особено чрезъ признаването на единъ необлагаемъ екзистенциален минимумъ, защото, като се прибавятъ къмъ предлаганите облагателни проценти още и оставените за отделно събиране други данъци и налози, ще излъже, че малките доходи плащатъ, процентно взето, повече данъци отъ сръдните доходи, а това именно не бива да се допуска.

За да бъдемъ наясно по дефектите на законопроекта, ще кажа следното.

Първо, прогресивниятъ желъзнопътенъ данъкъ по чл. 2, буква „а“, и чл. 6 на досегашния законъ бѣше въведенъ като извънреденъ и времененъ данъкъ само за 1940 и 1941 години, данъкътъ съ максималенъ годишенъ размѣръ 6.000 л. Съ предлаганото измѣнение се установява като редовенъ и постояненъ данъкъ върху приходата, безъ ограничение на размѣра му. При това, г-да народни представители, явява се и двойно облагане на едни и същи приходи на

физическите лица, веднажъ при облагането имъ съ данък-занятие и втори пътъ при облагането имъ съ данъкътъ върху общия доходъ, защото се предвижда, че върхнината на прогресивния желъзнопътенъ данъкъ се налага едноновременно и върху данъка-занятие, и върху допълнителния данъкъ върху общия доходъ, което фактически удвоява и многократно увеличава желъзнопътниятъ данъкъ за приходите на физическите лица, подлежащи на данъкъ върху общия доходъ, докато дружествата, подлежащи на данък-оборотъ, се освобождаватъ отъ двойно облагане. Тукъ пъкъ е внесено едно несправедливо третиране на физическите лица спрямо дружествата, безъ да кажа същевременно, че следвало би да остане този данъкъ въ този процентъ и въ този видъ и за едните, и за другите. Същото увеличение — безъ да се спирамъ въ по-големи детайли — имаме и при пътния данъкъ. И тукъ има едно увеличение отъ 7% на 15%, и тукъ има двойно облагане, и тукъ се облагатъ само физическите лица, а се освобождаватъ дружествата.

Искамъ да се спра на фонда „Обществени бедствия“. Казахъ въ началото, че единъ отъ основните дефекти на нашата данъчна система е нейната инцидентностъ, която после се превръща въ система. Вие си спомнете, че презъ 1928 г., като времененъ данъкъ за подпомагане на пострадали отъ Пловдивското земетресение, се въведе временно една върхнина за обществени бедствия въ размѣръ на 5% и после тя се трансформира въ постоянна върхнина, която днесъ вече закрепостяваме окончателно. Ето върху този въпросъ би било желателно да чуемъ повече осветления, за да видимъ, правимъ ли здрава, трайна система или подчиняваме системата на инциденти, предизвикани, както казахъ, отъ конюнктурата или отъ бедствие, настъпило въ даденъ моментъ, както е случаятъ съ пловдивското земетресение. Същото разсъждение можемъ да направимъ и по отношение на еднодневния доходъ за обществено подпомагане, който се превръща въ 5% върхнина върху всичките данъци по закона за данъка върху приходите, включително и допълнителния данъкъ върху общия доходъ. Една сметка ще посочи, че и тукъ имаме почти едно удвояване на размѣра, следователно, липсва онова, което ние търсимъ, именно облекчаването, а не отежняването на данъчното бреме на данъкоплатците. Същото се отнася и до последния данъкъ, който днесъ кодифицираме, а именно гербовиятъ налогъ, който досега се събираше, може да се каже, спокойно и положително въ размѣръ 1% върху получаваната заплата. Само презъ първата година се плащаше гербъ 2% върху получаваната заплата, а презъ следващите години — 1%. Сега се въвеждаването на върхнината 2% върху данъка по чл. 6 отъ наредбата-законъ за данъка върху приходите, фактически се удвоява сегашниятъ размѣръ на гербовия налогъ върху получаваната заплата. И тукъ има увеличение, вмѣсто облекчение на данъчната тежестъ.

Г-да народни представители! Това са то дефектите на законопроекта. Тѣзи дефекти азъ ги изразявамъ по съвършено обективенъ начинъ, следъ щателно проучване и сравнение на размѣрите и процентите и видовете и системите на данъчното облагане.

Разбира се, всичко това, което говоря тукъ, би било много непълно, ако то не е съпроводено съ една трета частъ на моето изложение, а именно нѣкои препорѣжки. На тѣхъ искамъ да се спра, за което моля вашето внимание.

Първо, не е ли желателно да се слѣятъ и други данъци, да опростотворимъ още повече системата? И азъ ще моля г-на министра да ми каже: защо и данъкътъ върху общия доходъ, който засѣга само нѣколко хиляди лица, обаче обременява данъчната администрация съ ежегодно приемане на декларации, провѣрки и пр., безъ да носи особено голѣмъ приходъ, не бѣше трансформиранъ, не премахнатъ, или по-точно казано, замѣстенъ съ едно допълнително степенуване въ облагането на доходите, надвишаващи определенъ размѣръ 80.000 л. годишно? На второ мѣсто трѣбва да се постави въпроса за тѣй наречения социаленъ данъкъ за настаняване на работа на интеллигентни безработни. Защо той продължава да тежи само върху една категория хора у насъ? Този данъкъ се въведе, за да бѣде подкрепенъ българскиятъ интеллигентъ, когато нѣма работа — да получава единъ минимумъ сръдства за издрѣжката си. Е добре, щомъ като това е целта на този данъкъ, не бѣше ли нужно въ тази нова система, предлагана сега, да се разшири обсегътъ на този данъкъ, за да добиемъ повече приходи отъ него, и да бѣде включенъ като съставна частъ на сборния данъкъ, а не оставенъ да съществува отделно? На трето мѣсто поставямъ въпроса за данъка, който е изразенъ въ задължителните вноски за професионалните организации, който тоже можеше да бѣде слѣтъ.

На четвърто място поставям въпроса за задължителните вноски въ фонда „Обществени осигуровки“. И на пето място — въпроса за временната трудова повинност, таксата за табела и други нѣкои лични облози, които сѣщо можеха да бждат слѣти при опростотворената данѣчна система, която ни се предлага сега.

Г-да народни представители! Не само въ туй отношение азъ искамъ да направя препорѣки. Моите препорѣки се отнасятъ и въ друго направление — за отчитането и за сроковете. Преди всичко, ние не виждаме нищо смѣстено въ разглеждания законопроектъ, което да измѣни базата на изчисленията. Данѣкътъ върху приходите, дали ще бжде общъ сборенъ данѣкъ или отдѣлни данѣци, нѣма значение, би трѣбвало, обаче, да има една обща база за изчисление. Би следвало да се премахнатъ, уважаеми г-не министри, различните бази за изчисление на различните данѣци върху прихода. Ще Ви кажа, напримѣръ, че ние облагаме единъ пътъ чистата, действително получената заплата, надница или възнаграждение по чл. 6, т. 2, отъ закона за данѣка върху приходите, други пътъ облагаме брутна заплата или възнаграждение пакъ по чл. 6, само че по т. 5; облагаме по чл. 50 отъ сѣщия законъ чистия приходъ при изчисляване допълнителния данѣкъ върху общия доходъ; облагаме брутна приходъ при еднодневния доходъ за обществено подпомагане; облагаме брунтите заплати или възнаграждения по чл. 5, когато се отнася за данѣка за настаняване на интелегентните безработни; най-после облагаме чистия приходъ при облагането съ данѣкъ-занятие, патентъ и пр. Ето виждате седемъ различни бази за изчисляване на различните данѣци върху прихода, които азъ можахъ да открия въ закона за данѣка върху приходите. Не бѣше ли нужно въ този законопроектъ за опростотворяване на данѣчната система най-напредъ да се намѣри и да се установи една обща база, отъ която да се излиза при облагането, за да има, наистина, справедливостъ и равенство — принципи, за които тъй много тукъ днесъ се говори?

Виз, прочее, г-да народни представители, можахте отъ дотукъ изложено да разберете, че моята критика е насочена въ три направления: първо, азъ се помѣчихъ да ви кажа съ нѣколко думи кои сѣ положителните страни на законопроекта; второ, да посоча какви дефекти има този законопроектъ; и трето, да дамъ нѣкои препорѣки и, както казахъ, петиентъ сѣмъ да чуя отговора на г-на финансовия министъръ.

Предлаганиятъ законопроектъ, обаче, покрай своите много добри страни, подробно изложени въ мотивите на законопроекта — и нека отбележа, че нашиятъ министъръ въведе една много хубава практика съ тѣзи подробни мотиви, снабдени съ таблици и пр., които служатъ за прекрасно помагало на всинѣ ни, които се интересуваме отъ въпроса, и би било желателно и при други законопроекти така да се пишатъ мотивите, а не съ три думи само да се даватъ мотивите на нѣкои важни и голѣми законопроекти — установява нови размѣри на облагания и отегчава данѣчното бреме, въвежда двойно облагане на едни и сѣщи доходи и не носи нищо смѣстено въ сроковете за плащане, не дава предимства и не предвижда облекчения на редовните, на добросъвѣстните данѣкоплатци, не се стреми да намали до минимумъ броя на данѣците, не оеднавява базите на облагането и като чели главната му целъ остава да се търсятъ нови приходи.

Ние казваме истината, безъ да се стѣсняваме, както казахъ и въ началото, дали тя би могла да засегне нѣкого, но азъ сѣмъ убеденъ, че тя нѣма да засегне никого, защото истината е надъ всинѣ ни, фактите сѣ надъ всинѣ ни. Крайно време е, обаче, да се разбере едно, което е, така да се каже, политичната страна на въпроса.

Г-да народни представители! Много хубавите рѣчи, които тукъ слушаме и които азъ четѣхъ съ най-голѣмо удоволствие въ вестниците, когато бѣхъ въ казармата, проповѣдите за хармония между цени, доходи и данѣци, прилагането на постоянна програма за социална справедливостъ, пропагандата на дѣлата на управлението и поддържането на тѣсна връзка съ народа, не ще иматъ никакво реално значение, ако ние въ всѣка сесия поднасяме на избирателя и на гражданина нови облози и нови данѣчни тежести. Времената, които, наистина, сѣ тежки, усложниха твърде много живота. Послѣването на живота и намаляването доходите на всички стопански категории сѣ главните фактори за създаване на недоволство въ страната отъ управлението и за поддържането на духъ на недовѣрие къмъ сѣщото. Къмъ данѣчните тежести не бива да прибавяме нищо повече, ако мислимъ за народното бждене. Ние сме тукъ да изразяваме волята на народа и да отразяваме правилно и обективно неговите стремѣжи. Единъ отъ най-възвишените идеали е да живѣе народътъ въ една нова държава, построена върху здрави стопански основи

и справедливо разпредѣление на богатата, а оттамъ и дваждъ по-справедливо разпредѣление на данѣчните тежести. Нашата данѣчна система е овехтѣла и пълна съ грѣшки. Тя е изразъ на либералистичното схващане за неограничната печалба. Днесъ новите държави дирятъ доходи, както въ прѣкото облагане на сѣщитѣ, така и въ печалбите — най-вече въ тѣхъ — допускайки единъ максимумъ на печалби, оставяйки остатѣка надъ него въ полза на хазната. Днесъ системата е: повече за държавата, по-малко за насъ, за нашата капиталъ, дори за нашия трудъ. Днесъ никой не смѣта сигурността на личността за по света отъ тая на държавата.

При тѣзи обстоятелства развитието на фискалното право е ограничено въ предѣла на естественото понасяне на данѣчните тежести и търсене силните материално слоеве. Ако нашата държава има нужда отъ нови доходи за покриване на извънредните разходи, наложени отъ нуждите на народната отбрана, то тѣзи доходи повече не ще могатъ да се получатъ чрезъ засилване процентите на прѣкото облагане, а отъ една нова стопанска и нова парична политика. Време е да се обсъди и у насъ голѣмиятъ въпросъ за банкното обращение, за ролята на златото, за твърдостта на лева и за възможността да преминемъ къмъ една друга парична система, която безболезнено ще ни даде срѣдства за народните и военните нужди. Всѣко посѣгане къмъ националния доходъ повече означава край на нашата вътрешна сигурност и спокойствие. Компромисътъ въ тази областъ сѣ безкрайно вреденъ. Сега е моментътъ да кажемъ: програмите и системите не търпятъ никакви компромиси. Не бива съ единъ законъ като днешния, чисто предназначение е облекчение на фискалните тежести и премахване сложността на данѣчната формалистика, да се отекчаватъ българските граждани и данѣкоплатци съ какъвто и да е новъ процентъ върху данѣчното имъ бреме.

Ето това трѣбва да се разбере отъ всинѣ ни, ако желаемъ да отговоримъ на народните стремления и нужди.

Бихъ искалъ да кажа и следното. Дирекцията на прѣките данѣци, къмъ която безспорно г-нъ министърътъ се е обърналъ за помощъ при съставянето на този законопроектъ, има дълга да издиря нови обекти за облагане, които сѣ необложени досега, и да ни ги посочи; да установи достатъчно обложени обекти, ако има такива; да провѣри възможностите на данѣкоплатците да понасятъ сегашните размѣри на данѣците, а не да увеличава процентите и да смѣта, че по този начинъ изпълнява задачите си. Тая дирекция, г-не министри, следва да се приближи малко повече до народа, да напусне теоретизирането и съ своята осведоменостъ да ни помага въ едно правилно законодателстване, а не да ни тласка къмъ непростиими грѣшки и рѣшения. Това е едно пожелание, което вървамъ, ще бжде сподѣлено отъ много колеги народни представители.

Азъ заявявамъ, както и въ началото на миналата сесия, когато имахъ честта да взема думата по закона за данѣка върху приходите, че най-голѣмата проблема въ нашата данѣчна политика е тази, която днесъ разискваме, и че министърътъ, който ще има куража да ни я поднесе за разрешение, и то цѣлостно и безъ компромиси, ще записе своето име въ страниците на нашата фискална политика. Не мога, г-не министри, да не Ви благодаря за Вашата точностъ и за Вашата решителностъ да поставите проблемата.

Но изказвайки тѣзи пожелания и тѣзи много добре обмислени критики на закона, азъ вървамъ, че тѣ ще бждатъ взети подъ внимание отъ почтаемата комисия по финансовото министерство и че на второ четене ние ще имаме наистина единъ законъ, който да опростотворява данѣчната система, да улеснява данѣкоплатеца, но въ никакъвъ случай да не отекчава днешното данѣчно бреме, даже и съ половинъ процентъ. (Ръкоплѣскания)

Председателстващъ Никола Захариевъ: Има думата народниятъ представител г-нъ Димитъръ Андреевъ.

Димитъръ Андреевъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Следъ толкова оратори, които се изказаха по законопроекта за опростотворяване на прѣките данѣци, на мене остава твърде малко да кажа.

Разглежданиятъ законопроектъ, г-да народни представители, е резултатъ, отъ една страна, на повика отъ всички страни да се опрости по нѣкакъвъ начинъ нашата данѣчна система, а, отъ друга страна, той е резултатъ на нуждата да се изясни едно положение, което по своята сложностъ е станало вече неразбираемо.

Г-да народни представители! Сложността на нашата данѣчна система иде, на първо място, отъ множеството данѣци и, на второ място, отъ множеството закони, които

уреждат данъчната материя. Този проект може би не разрешава изцяло проблемата за опростотворяването на данъчната система, обаче, според мене, той е един голям принос в тази насока и затова ние ще трябва да го приемем със задоволство.

Г-да народни представители! Цялата проблема за опростотворяването както на данъците, така и на законите, уреждащи данъчната материя, е една проблема, която не би могла да се разреши изведнаж — това нито е възможно, нито пък е безопасно. Невъзможно е на първо място поради това, че у нас съществуват голямо количество данъци, чрез които държавата черпи своите приходи. Опитът на Турлаков от 1921 г. е един добър урок. Ето защо, когато ще се пристъпва към промяната на данъците, трябва да бъдем предпазливи и това трябва да го правим със голяма последователност.

Не е безинтересна, г-да народни представители, следната констатация. Ние имаме напосащем 16 данъци върху приходите, доходите и имуществата в България: данък за занятие, допълнителен данък върху общия доход, поземлен налог, данък върху сградите, еднократна такса и пр. и пр. Имаме след това четири данъци върху движението на имуществата и около 150 данъка върху консумацията. А данъците, които се събират в полза на общините, възлизат на 46. Цялата тази материя е разхвърлена в едно огромно число закони. Във прекрасния труд на Недков върху нашата данъчна система ние можем да направим справка, че за уреждането на данъчната материя само за периода от 1928 г. до 1 май 1938 г. са издадени 507 закони и изменения на тях. От 1 май 1938 г. досега аз нямам сведения за издадени закони, които уреждат тази материя, обаче, мисля, че те не са по-малко от 100 или 200.

Ясно е, че при наличността на толкова данъци, при наличността на толкова закони, уреждането на данъчната материя, изведнаж, с един закон, както може би някой иска, е трудно и невъзможно. И не само е невъзможно, защото изисква проучвания, изисква наблюдения, изисква много работа, но е и опасно, защото при уреждането на данъчната материя ще трябва да се гонят две цели: първо, да не стане преместване на данъчното бреме от едни слоеве върху други и, второ, да се коригират всичките несправедливости при облаганята, които съществуват днес. Постигането на тези две цели, които трябва да бъдат главната задача при регламентирането на тая материя, може да стане само бавно и постепенно. По тази причина аз намирам, че проектът, който има за предмет само няколко данъка, се е съобразил с този начин, по който трябва да се урежда тази материя.

Г-да народни представители! Обективните причини за опростотворяването на нашите данъци, особено на пръките данъци, се изнесоха от преждговорившите и аз няма да повтарям тези причини, само ще кажа, че за всяко е ясно, че положението, в което е поставен нашия данъкоплатец днес поради всички срокове и формалности, които му налагат различните данъчни закони, е, наистина, опасно, както за финансовото стопанство на държавата, така също и за благополучието на самия гражданин. Това положение, очевидно, трябва да се прекрати.

Аз, обаче, намирам, че не са били само тези причини, които са накарали г-на финансовия министър да ни сезира с този законопроект. Според мене, той постига и още някои други цели, които ние намираме за много основателни. На първо място г-н финансовият министър сигурно гони възможността да постави при друг режим фондовите, чрез които се събираха от нашето население твърде много данъци, възлизащи на не по-малко от $\frac{1}{3}$ от прихода, който имаше държавата по редовния си бюджет.

Г-да народни представители! Фондовите са една от характерните черти на нашата данъчна система, особено след войната. Поради последователните ограничения на кредитите по редовния бюджет, различните администрации проявяваха една тенденция да осигурят приходи за своите мероприятия независимо и отделно от финансовия министър. За всяка оказала се нужда се търсеше специален приходоизточник, и към 1935 г. ние стигнахме до положението, щото в нашата държава да има около 90 фонда, независимо от различните фондации и фондове при различните учреждения или стопански предприятия на държавата. Финансовите министри винаги са проявявали стремеж да включат приходите на тези фондове в редовния бюджет, по съображение в миналото да използват приходите им и да се създаде единство в бюджета, а днес и по съображение да има една ръка, която да държи кантара на данъчната поносимост, защото чрез

тези фондове постигнаха, както казах, извънредно много данъци, възлизащи на $\frac{1}{3}$ от приходите, които постигнаха по редовния бюджет.

Идеалното е да постигват приходите не за специална цел, както у нас става — за постройка на пътища, за постройка на железници или за нещо друго; идеалното е, приходите да влизат в общия бюджет и, като се степенуват по важност нуждите, да се изразходват. Във случая министърът е направил с законопроекта си нещо съвсем: той не постига идеалното, защото не махва данъците за специални цели, а ги включва в данъците върху приходите като върхшина. Може да се постави сега въпросът: защо тази върхшина не е включена в данъка, като се увеличи съответно процентите на данъците? Намирам, че този съвсем пътят на разрешение, който е намбрил г-н финансовият министър, е резултат сигурно, от една страна, на влиянието на отделните ведомства, и от друга страна, на признаването на тази важна нужда, каквато представляват пътищата, железниците и пр. Върхшината не е включена в данъците, от една страна, защото при едно евентуално задоволяване частично или общо на тези нужди, за които е предназначена тази върхшина, която сега се поставя, по-лесно технически ще може да се намали. Второ, допускам, че ако технически едно закръгляване и увеличаване на основните пръки данъци би било възможно при патентите и при данъка за занятие, това закръгляване при данъка върху оборота ще бъде извънредно трудно, защото ще се борави с толкова малки дробни, че просто технически ще бъде невъзможно да се изчислява. Това съображение на вносителя, г-да народни представители, е твърде везко. Във законопроекта намирам едно продължение на този стремеж, който особено се подчерта през 1934 и 1935 години от финансовите министри, да се сълят и намалят фондовите, които тогава бяха стигнали към 90. Един такъв стремеж, който гони вносителят с този законопроект, да тури всетаки при друг режим приходите на най-важните фондове, чийто приходи се събират от този законопроект, ние ще трябва да подкрепим.

На второ място, г-да народни представители, аз виждам и друга една цел, която гони г-н министърът, която ние също ще трябва да подкрепим. Думата ми е за по-голямото стабилизиране на нашите пръки облагания. Всеки знае, че ако нещо характеризира нашата данъчна система, това са косвените данъци. Причината за това нещо е известна на всекиго: бедна страна, малки доходи, бързо увеличаване на земеделското население, натурално стопанство и липса на големи капитали. Обаче и косвеното облагане е стигнало до върха, до крайния предел. Пръкото облагане у нас беше достатъчно занемарено. Опитът от 1926 г. да се постави на по-модерни начала пръкото облагане, се съпроводи същевременно с отказване на държавата в полза на общините от поземления данък и данъка върху сградите. От това нещо ние можем да съдим, че този опит е бил едно открито явление.

Началото на стабилизирането на пръките данъци, на пръкото облагане, ми се струва, че почва от времето на г-н Добри Божилов. Такъв стремеж и такова намещение можем да видим и в този законопроект. Опасенията от вносителя, че ще следват намалявания на постъпленията от косвените данъци, вследствие на смущенията в търговията, проличават в предложението законопроект и ги намирам за основателни. От друга страна, за никого от нас не е тайна увеличаването на държавните разходи, главно на тия за отбраната на страната и за постройката на железници и пътища. Строежът на железниците и пътищата може да се обезпечи само по пътя на заздравяване на пръкото облагане, което цели вътрешно г-н министърът.

Г-да народни представители! Със законопроекта някои от данъците в миналото, определени по най-производителен и несправедлив начин, се обръщат в парични. Един от тях е пътният данък. Някои издигнаха глас в защита на пътния данък, като натурален. Аз мисля, че това е неоснователно. Натуралната пътна повинност, замествана по желание на данъкоплатеца с плащане в пари, е една традиция, останала от Отоманската империя, в която натуралната повинност е имала широки размъри. От друга страна, тя е резултат и на низкия паричен доход на нашето стопанство. От гледна точка на фиска, тази ангария никога не е била на почет и са съществували тенденции за заместването ѝ с пари. Пътният данък всъщност и напосащем не е натурален данък. Пътният данък, след изменение на закона от 1940 г., което направихме в миналата сесия,

фактически стана париченъ. Чл. 6, буква „б“, на закона определя размеръ на тая повинностъ на 250 л., като предвижда, че събирането му ще стане по реда на събирането на прѣжитъ данъци. По-рано предшествуваше задължението да се отработи, а следъ това — ако не се отработи — да се плати. Въ настоящия законъ смѣстествува друго положение: плащането най-напредъ, а следъ това отработването, и ако не се отработи, да се плаща въ увеличенъ размеръ. Отъ текстоветъ на закона се вижда, че пѣтния данѣкъ, фактически и формално, е станалъ париченъ. Следователно, когато той е париченъ, критиката, че пѣтния данѣкъ се обръща въ париченъ, си нѣма мѣстото.

Г-да народни представители! Принципитъ, който се въвежда при определяне на този данѣкъ — вмѣсто да става облагането на глава, както бѣше досега, да става върху приходитъ на лицето — споредъ мене, е справедливъ. Не могатъ да плащатъ еднакъвъ пѣтень дѣнѣкъ хора, които нееднакво използватъ пѣтищата. Не може да плащатъ еднакъвъ пѣтень данѣкъ хора, които нееднакво разрушаватъ пѣтищата.

Стамо Колчевъ: И които нѣматъ еднакво социално положение.

Димитъръ Андреевъ: Всѣки ще признае, че чиновникътъ, работникътъ и селянинътъ не могатъ да използватъ и не използватъ пѣтищата, както индустриалцитъ и търговцитъ. Първитъ не разрушаватъ пѣтищата, както вторитъ, съ пренасянето на богатата, суровитъ материали и полуфабрикатитъ за целитъ на индустрията и търговията. Ако пренасянето на богатата става чрезъ пѣтищата, очевидно е, че единъ по-състоятеленъ човѣкъ, който получава повече блага въ живота, ще трѣбва да плаща повече пѣтень данѣкъ. Следователно, принципътъ, който се въвежда, е справедливъ.

Споредъ мене, този принципъ се въведе още съ измѣненieto на закона за пѣтния данѣкъ отъ 15 декемврий 1936 г., когато покрай основния пѣтень данѣкъ се въведе и допълнителенъ таквъ върху данѣка-занятие, койгъ, съ измѣненieto на закона отъ 20 априлъ 1940 г., увеличихме на 10%. Днесъ се въвежда изцѣло този принципъ, който, както казахъ, бѣше въведенъ въ 1936 г.

Така сѣщо трѣбва да направя констатация, че тритъ основни прѣки данѣци, които се определятъ като база, върху която се поставятъ врѣхнинитъ, именно данѣка върху приходитъ, поземления данѣкъ и данѣка върху сградитъ, сѣ сѣщо справедливо избрани, защото това сѣ данѣци, които отдавна сѣ изпитани и които даватъ една относителна гаранция за най-малко несправедливости при облагането.

Единъ другъ въпросъ, г-да народни представители, който е отъ значение, е: дали чрезъ новия начинъ на облагане ще се увеличи данѣчното бреме? Г-да народни представители! Всѣки министъръ на финанситъ, който ще прави конверсия, нѣма да допусне да се излѣже, ние сме длѣжни да го поправимъ, защото не е моментътъ днесъ съ промѣняне на данѣцитъ да рискува нашето финансово стопанство. Министърътъ на финанситъ ще бѣде лошъ домакинъ, ако, изсипвайки брашното отъ единия чувалъ въ другия, не обере оногъ, което падне. Колко ще бѣде падналото, какво увеличение може да се добие, азъ не зная. Обаче ми-

нистърътъ, за да внесе този законопроектъ, е правилъ смѣтка, и той, заявявайки ни, че нѣма увеличение, сигурно ни казва истината. Въ всѣки случай, ако нѣкакви причини налагатъ евентуално увеличение, смѣтамъ, че неговиятъ размеръ и причинитъ за това увеличение могатъ да бѣдатъ предметъ на обсъждане въ комисията.

Въ всѣки случай, азъ намирамъ, че този законопроектъ е навремененъ и полезенъ и чрезъ него не само ще се облекчи положението на данѣкоплатеца, но чрезъ него — най-важното — азъ смѣтамъ, че ще се стабилизира прѣжкото облагане у насъ. (Рѣжкоплѣскания)

Стамо Колчевъ: Г-не председателю! Понеже се изказаха осемъ души и понеже мотивитъ на законопроекта сѣ извънредно подробни и ясни — и ораторитъ сѣщо бѣха много подробни — моля, да се прекратятъ дебатитъ.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Народниятъ представителъ г-нъ Стамо Колчевъ предлага прекращение на дебатитъ, тъй като осемъ души оратори сѣ се изказали по законопроекта. Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Г-нъ министърътъ на финанситъ ще говори утре.

Постѣпилъ е отъ Министерството на търговията, промишлеността и труда законопроектъ за допълнение на чл. чл. 36 и 70 отъ закона за минитъ.

Понеже часътъ е осемъ безъ петъ, ще вдигнемъ заседанието.

Следното заседание ще бѣде утре, 15 ч.

Съ съгласието на правителството, за утрешното заседание предлагамъ следния дневенъ редъ:

„1. Одобрение предложението за одобрение даденото на Министерството на войната разрешение съ XIII-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 29 февруарий 1940 г., протоколъ № 34, за набавяне интендантско имущество въ размеръ на 145.000.000 л.

Първо четене на законопроектитъ:

2. За опростотворение на прѣжитъ данѣци — продължение разискванията.

3. За измѣнение на нѣкои закони по прѣжитъ данѣци.

4. За измѣнение и допълнение на наредбата-законъ за данѣка върху приходитъ.

5. За временно увеличение на пенситъ.

6. За сключване заемъ при Българската народна банка отъ Погасителната каса при Главната дирекция на държавнитъ и на гарантиранитъ отъ държавата дългове, въ размеръ на 100.000.000 л.

7. За освобождаване на работницитъ, занаятчитъ, земедѣлцитъ, търговцитъ и индустриалцитъ въ Южна Добруджа отъ задължителна годишна вноски за 1940 г. къмъ професионалнитъ имъ организации.

8. За допълнение на членове 36 и 70 отъ закона за минитъ.

9. Второ четене на законопроекта за българското по-данство“.

Които приематъ този дневенъ редъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Вдигамъ заседанието.

(Вдигнато въ 19 ч. 55 м.)

Подпредседателъ: **НИКОЛА ЗАХАРИЕВЪ**

Секретари: { **АЛЕКСАНДЪРЪ ЗАГОРОВЪ**
{ **АНГЕЛЪ ВЪЛЧЕВЪ**

Началникъ на Стенографското отдѣление: **ДОНЧО ДУКОВЪ**